

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

โดย

ณรงค์ฤทธิ มະสุใส และคณะ

ได้รับทุนสนับสนุนงบประมาณวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและ
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ปี 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. ณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
2. อัจฉรา สุ่มังเกษตร	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
3. เจษฎา สิงห์ทองชัย	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
4. ทรงกรด พิมพิศาล	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
5. ประพนธ์ เนียมสา	คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
6. ธรรมบุญ ปัญญาทิพย์	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
7. ณัฐวุฒิ ศรีวิบูลย์	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
8. อารยา ลานน้ำเที่ยง	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ชุดโครงการพัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์
สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกสว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบลายผ้าทอมือ ประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย และประเมินระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการด้านการออกแบบแฟชั่นและลายผ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 50 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยว จำนวน 357 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากการเปิดตารางแสดง Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายผ้าที่เป็นของดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า ได้แก่ ลายดอกหวาย ลายสี่ประดับ ลายตาม่อง ลายงูลอย ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า คือ บั้งไฟทะเล มาลัยไม้ไผ่ และจากการวิเคราะห์ลวดลายผ้าดั้งเดิม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า แล้วได้ข้อสรุปการออกแบบลายผ้าทอมือ จำนวน 9 รูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยกับคุณภาพของลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้ามีความคิดเห็นด้วยกับการเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย ได้รูปแบบที่ 9 ผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

Abstract

The purpose of this research was to design the pattern of hand woven fabric. Evaluate the quality of hand-woven fabric patterns for creating contemporary fashion and assess the satisfaction level of consumers or customers tourists towards contemporary fashion styles from contemporary weaving patterns from the wisdom of Kutwa community enterprise group The sample group used in this research was 5 experts, 50 fashion and pattern design entrepreneurs, 50 members of the Kutwa Subdistrict Community Enterprise. Consumers or customers 357 tourists were randomly selected by using random sampling method. From the table showing Krejcie and Morgan, the research instruments were observation, interview and questionnaires. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and presenting descriptive information.

The result of the research shows that Traditional fabric patterns of the Kutwa sub-district include Dokwai pattern, Pineapple pattern, Ta Mong pattern, Snake pattern . Which reflects tradition, the wisdom and uniqueness of Kutwa sub-district communities are fireballs, pinwheels, garlands and bamboo. Tradition The wisdom and uniqueness of Kutwa community And concluded 9 designs of hand-woven textiles. Experts have also agreed on the quality of hand-woven textiles designed with computer programs. Overall the quality is good. The members of the Kutwa Community Enterprise Group also shared their opinions on the selection of hand-woven fabric for the production of prototypes of contemporary fashion products. Pattern 9. Consumers or customers of tourists were satisfied with the contemporary fashion styles from the pattern. Contemporary weaving from the wisdom of Kutwa Community Enterprise Group Overall is at a high level.

บทคัดย่อ

เอกสารงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยวิธีการชี้แนะตรวจสอบแก้ไขจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และคณะกรรมการจากหน่วยบริหารจัดการงานวิจัยชุดโครงการพัฒนาระบบการจัดการการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จึงทำให้งานมีคุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอบพระคุณคณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ ที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณแม่ครูภูมิปัญญาการทอผ้า สมาชิกกลุ่มทอผ้าและทุกท่านในชุมชน ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ทำให้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำงานวิจัยเกิดการเรียนรู้การทำงานเพื่อการพัฒนาสังคม และขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านและทีมงานวิจัยในโครงการนี้ที่ช่วยเหลือสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบูชาพระคุณมารดา บิดาและบูรพาจารย์ ที่ทำให้งานวิจัยประสบความสำเร็จและขอมอบผลงานวิชาการในครั้งนี้นี้ แก่วงการการศึกษาของไทยและนักพัฒนาชุมชนได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและสังคมต่อไป

ณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส และคณะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
Abstract	ข
บทคัดย่อ.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 การทอผ้าไทยและลายผ้าไทย.....	6
2.2 หัตถกรรมทอผ้าและการอนุรักษ์ลวดลายทอผ้า.....	14
2.3 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบลายทอผ้า	18
2.4 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
3.3 วิธีดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ.....	29
3.4 การดำเนินการวิจัย.....	30
3.5 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิจัย	34
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4.4 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า.....	72
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	75
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	75
5.3 อภิปรายผล.....	77
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	79
เอกสารอ้างอิง.....	80
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	83

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	กีฬุกเเว	7
ภาพที่ 2	ตัวอย่างผ้าทอลายขีด.....	9
ภาพที่ 3	ตัวอย่างผ้ายก	10
ภาพที่ 4	ตัวอย่างผ้าจกหรือผ้าขึ้นตีนจก.....	11
ภาพที่ 5	ตัวอย่างผ้าลั้งหรือผ้าลายน้ำไหล	11
ภาพที่ 6	ตัวอย่างผ้ามัดหมี่.....	12
ภาพที่ 7	ตัวอย่างผ้าแพรวา.....	12
ภาพที่ 8	หัตถกรรมการทอผ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า	14
ภาพที่ 9	ตัวอย่างภาพลายแวมยูราผสมกับลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์	17
ภาพที่ 10	ดอกมะลิกับลายประจำยาม (ทอแบบเต็มดอกและทอแบบครึ่งดอก)	18
ภาพที่ 11	การออกแบบลายทอลงบนกระดาษ.....	19
ภาพที่ 12	ตัวอย่างการแบ่งกลุ่มตารางเพื่อการออกแบบลวดลายผ้า	19
ภาพที่ 13	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	26
ภาพที่ 14	กรอบวิธีการดำเนินการวิจัย.....	31
ภาพที่ 15	แสดงอาณาเขตของตำบลกุดหว้า อำเภอภูพานรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	35
ภาพที่ 16	อาหารพื้นเมืองของชุมชน (อาหารคาว).....	39
ภาพที่ 17	อาหารพื้นเมืองของชุมชน (อาหารหวาน).....	39
ภาพที่ 18	ผ้าทอมือลายดอกหวาย	42
ภาพที่ 19	ผ้าทอมือลายสี่ประด	43
ภาพที่ 20	ผ้าทอมือลายตาม่อง	43
ภาพที่ 21	ผ้าทอมือลายงูลอย	44
ภาพที่ 22	บั้งไฟทะเลตำบลกุดหว้า	45
ภาพที่ 23	มาลัยไม้ไผ่กุดหว้า.....	45
ภาพที่ 24	การอบรมการออกแบบลายผ้า.....	46
ภาพที่ 25	ชุมชนกุดหว้าร่วมกันนำเสนออัตลักษณ์ของตน.....	46
ภาพที่ 26	การนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า.....	47
ภาพที่ 27	โปรแกรม JK-Weave.....	48
ภาพที่ 28	การเปิดไฟล์ wif ในโปรแกรม.....	48
ภาพที่ 29	การออกแบบลายผ้าในโปรแกรม JK-Weave	49

ภาพที่ 30 การอบรมอบแบบลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	49
ภาพที่ 31 การนำลายผ้าเข้าสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์.....	50
ภาพที่ 32 ลายผ้าที่กำลังออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	50
ภาพที่ 33 ลายผ้าที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	51
ภาพที่ 34 ลายดอกหวายผสมตะไลล้าน	52
ภาพที่ 35 ลายจูลอยผสมพระธาตุยาคู.....	52
ภาพที่ 36 ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่.....	53
ภาพที่ 37 ลายจูลอยใหญ่ผสมลายขีด.....	53
ภาพที่ 38 ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้ว	54
ภาพที่ 39 ลายรูปคนผสมดอกขิดครึ่งหนึ่ง.....	55
ภาพที่ 40 ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า	55
ภาพที่ 41 ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า.....	56
ภาพที่ 42 การจัดเตรียมเส้นด้าย.....	66
ภาพที่ 43 การเตรียมอุปกรณ์การทอผ้าทอมือสำหรับผลิตสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	67
ภาพที่ 44 ลายต้นแบบที่มาจากการออกแบบ	67
ภาพที่ 45 การทอผ้าลายต้นแบบ	68
ภาพที่ 46 ผ้าลายต้นแบบที่ทอเสร็จแล้ว	68
ภาพที่ 47 หน้าหลักของระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า.....	72
ภาพที่ 48 เมนูลายผ้าดั้งเดิม	73
ภาพที่ 49 เมนูลายที่ออกแบบใหม่	74

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แผนการดำเนินงานการออกแบบลายผ้าทอมือสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย	32
ตารางที่ 2	แสดงปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าแต่ละชนิดต่อปี	38
ตารางที่ 3	ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ	56
ตารางที่ 4	การประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	58
ตารางที่ 5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตารางที่ 6	การเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	63
ตารางที่ 7	จำนวนร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	69
ตารางที่ 8	แสดงความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์ได้นำเส้นใยธรรมชาติต่าง ๆ มาถักทอเป็นผืนผ้าไว้สำหรับสวมใส่ ซึ่งเป็นผืนผ้าที่มีความเรียบง่าย แต่คงทนถาวรมากด้วยคุณภาพและคุณค่าของตัวเส้นใยธรรมชาติเอง และมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นชุมชนจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน ซึ่งค่านิยมคนไทยปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นด้วยการบริโภคสินค้าไทย นิยมแต่งกายด้วยผ้าไทย ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าทอมือที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะผ้าทอมือของไทยมีเทคนิคการทอหลากหลายที่มีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่าง ๆ มีเสน่ห์ในตัว เป็นการสร้างสรรให้กับงานฝีมือของไทย เลือกรื้อหาได้ง่ายไม่น้อยไปกว่าผ้าทอในระบบอุตสาหกรรม อันเนื่องมาจากความวิจิตรงดงามในเส้นใยธรรมชาติที่ถูกถักทอขึ้นเป็นผืนผ้า

ผ้าทอมือ เป็นผ้าทอพื้นบ้านของไทยส่วนใหญ่จะใช้เส้นใยจากธรรมชาติทั้งฝ้ายและไหม ซึ่งได้รับความนิยมนจากผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชื่นชมและหลงใหลเสน่ห์ผ้าทอมือของไทย ดังเห็นได้จากการแสดงแฟชั่นโชว์ ผ้าทอพื้นเมืองไทยในภาคต่างๆ การแสดงผลผลิตจากผ้าทอมือภาคต่างๆ มีผู้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยทั่วไป การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือเป็นงานที่ใช้ฝีมือในการทำ เพราะส่วนใหญ่จะใช้เศษผ้าที่เหลือจากการตัดเย็บเสื้อผ้า หรือผ้าที่เหลือจากการใช้ประโยชน์อื่นๆมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ เนื่องจากมีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าผ้าใยสังเคราะห์ แต่บางท้องถิ่น เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ผ้าฝ้ายทอมือเป็นที่นิยมทำผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เช่น ผ้าฝ้ายทอมือเนื้อหนาไว้ปูเก้าอี้ ผ้าไหมทอมือ นำมาทำเป็นผ้าปูม่าน หมอนจากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เป็นต้น

การออกแบบลวดลายต่างๆ บนผ้าได้รับการพัฒนาทั้งด้านเทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ลวดลายที่สวยงามต่าง ๆ อันส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมีทั้งคุณภาพและความสวยงามน่าใช้สอย ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอและนวัตกรรมใหม่ ให้ผู้ผลิตสามารถคิดค้นคุณสมบัติและลวดลายการออกแบบที่แปลกใหม่ การใช้งานที่หลากหลายและแบบลายในปัจจุบันนิยมออกแบบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้ลวดลายและมีสีสันทันทีที่หลากหลาย ทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิต ทำให้ประหยัดเวลา ผลิตได้อย่างรวดเร็ว การออกแบบลายพิมพ์ผ้าเป็น

การสร้างสรรค์ ที่จะต้องอาศัยประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจ ในการออกแบบ การสร้างผ้าพื้นธรรมดาให้มีคุณค่าเมื่อนำมาตัดเย็บ สวมใส่เป็นจุดสำคัญทั้งในด้านการออกแบบ นักออกแบบจะต้องมีความเข้าใจว่าออกแบบไปเพื่อสิ่งใด และเมื่อได้ผ้าพิมพ์ออกมาในแต่ละลาย จะต้องทราบว่าสามารถตัดเย็บในรูปแบบใดถึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายของการออกแบบลายพิมพ์ผ้า (อติกานต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภกรักร สุวรรณวัจน์, 2559, 147-148)

การทอ เป็นการผลิตผืนผ้าโดยใช้เครื่องทอผ้า มีวิธีการคือซึ่งด้ายชุดที่หนึ่งตามแนวตั้งของเครื่องทอ ซึ่งเราจะเรียกเส้นด้ายชุดนี้ว่า “ด้ายยืน” แล้วจึงนำเส้นด้ายอีกชุดมาสอดขัดกันตามแนวนอนเรียกเส้นด้ายชุดนี้ว่า “ด้ายพุ่ง” ด้ายทั้งสองชุดนี้จะสานขัดกันเป็นแนวตั้งฉากและรวมกันเป็นผืนผ้า ซึ่ง ผ่่าภิญโญศักดิ์ นิคมพะเนา และจักรภพ ใหม่เสน (2559) ได้อธิบายไว้ว่าลวดลายของผ้าทอมีมากมายหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละแบบอาจมีวิธีการและเทคนิคการทอที่แตกต่างกัน แต่เราอาจจะสามารถแบ่งกลุ่มของลวดลายทอออกตามโครงสร้างของผ้าได้ 3 แบบได้แก่ โครงสร้างผ้าทอแบบลายขัด (Plain Weaving) ผ้าทอแบบลายสอง (Twill Weaving) และผ้าทอแบบลายต่วน (Satin Weaving)

จากรูปแบบของการทอ และรูปแบบเทคนิคการทอที่มีโครงสร้างที่แตกต่างกันนี้เองในปัจจุบันจึงมีการนำเทคโนโลยีโดยใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยสำหรับการออกแบบลายผ้า โดยพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ช่วยในการออกแบบลายทอผ้าขึ้น ซึ่งยังคงใช้หลักการของตารางออกแบบลายทอเดิมทุกประการ แต่ได้เพิ่มความสามารถของคอมพิวเตอร์ลงไป เช่น สามารถแก้ไขงานได้ทั้งลวดลาย และสี รวมถึงขนาดของตาราง และสามารถบันทึกงานเพื่อนำกลับมาใช้หรือแก้ไขใหม่ได้ในภายหลัง เมื่อเทคโนโลยีดีขึ้นจึงได้มีการเพิ่มความสามารถต่างๆ เพิ่มเข้าไปอีก เช่น การคำนวณ ปริมาณเส้นด้าย การจำลองภาพเหมือนจริงของผืนผ้า การจำลองภาพสามมิติของโครงสร้างผ้า การถอดลายผ้าจากภาพถ่าย เป็นต้น กล่าวได้ว่าการออกแบบลายทอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถส่งผลให้การออกแบบลายมีความสวยงาม สะดวกและรวดเร็ว และที่สำคัญลายพิมพ์ผ้าสามารถสร้างสรรค์แพชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของผู้ออกแบบลายผ้าได้ ดังงานวิจัยของ อติกานต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภรักษ์ สุวรรณวัจน์ (2559) และการศึกษาของ เตือนใจ หลิมตระกูล (2557)

สภาพปัญหาในปัจจุบันของกลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า มีการผลิตผ้าทอมือที่หลากหลาย เช่น ผลิตสินค้าแปรรูปผ้าฝ้าย ตัดเย็บเสื้อสำเร็จรูป กระเป๋า โดยมีการผลิตผ้าฝ้ายย้อมจากสีธรรมชาติ ซึ่งเป็นผ้าฝ้ายทอมือ เช่น ผ้าพันคอ ผ้าขาวม้า ผ้าห่มสี่ตะกอก ผ้าย้อมคราม ผ้าขิด ผ้าขาวแดง และหมอนขิด ซึ่งปัญหาที่พบคือ การออกแบบลวดลาย และการออกแบบลายทอผ้า ที่ยังไม่สามารถนำมาประยุกต์สร้างสรรค์ใช้กับแพชั่นร่วมสมัยเพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างความนิยม และความต้องการของผู้ใช้ (กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, 2561)

ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการออกแบบลายทอผ้าสำหรับสร้างสรรค์แพชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้สามารถผลิตลวดลายผ้าทอมือ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ได้รับความนิยม เมื่อนำมาประดับ สวมใส่ ตัดเครื่องแต่งกาย หรือนำมาตกแต่งเครื่องตกแต่งต่าง ๆ จึงควรวิจิตร งดงามตระการตา ทำให้คนไทยยุคใหม่หันมาก้าวนำแพชั่นด้วยผ้าทอ ผีมือคนไทย และก้าวไปพร้อมกับความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง และที่สำคัญบุคคลทั่วไปหรือผู้ที่สนใจในผ้าทอมือได้เห็นถึงเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์อย่างทั่วถึง และสามารถช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับลายผ้าทอมือตำบลกุดหว้าอีกวิธีการหนึ่งเพื่อให้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. เพื่อประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. ลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
2. ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อยู่ในระดับมาก

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการด้านการออกแบบแฟชั่นและลายผ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 50 คน ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้าผ้าทอมือกับกลุ่มผ้าทอมือวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยเฉลี่ยปีละประมาณ 5,000 คน (กลุ่มผ้าทอมือวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า, 2561)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการด้านการออกแบบแฟชั่นและลายผ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 30 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่ยังตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 357 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จาก การเปิดตารางแสดง Krejcie and Morgan

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ลวดลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย
- 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ (1) คุณภาพลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย และ (2) ความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
  - 1.1) กระบวนการผลิตผ้าทอมือ
  - 1.2) คุณลักษณะหรือเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าทอมือ
  - 1.3) รูปแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือ
- 2) ออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 ลาย พิจารณาจากขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- 3) ทอผ้าตามแบบลวดลายที่ได้ออกแบบไว้
- 4) ผลิตชุดผ้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ ดังนี้
  - 4.1) เสื้อแฟชั่นร่วมสมัยสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 1 ตัว
  - 4.2) ผ้าพันคอ จำนวน 10 ผืน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. ได้ส่งเสริมศิลปะผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์อีกรูปแบบหนึ่งและเป็นสร้างทางเลือกรูปแบบใหม่สำหรับผู้สนใจ เพราะการนำลวดลายผ้าทอมือที่ยังคงลักษณะเด่นของลวดลายที่ได้รับการประยุกต์ให้ร่วมสมัย
3. ได้แนวทางการออกแบบลายทอผ้ามีความรวดเร็วต่อการออกแบบ และเกิดรูปแบบงานออกแบบที่หลากหลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันที่มีความหลากหลายในการทำงาน โดยสามารถมีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์ผ้าที่ผลิตขึ้นอันส่งผลต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผ้าทอมือ หมายถึง กรรมวิธีการผลิตผืนผ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดประสานกันจนได้เป็นผืนผ้า ซึ่งใช้เครื่องมือในการทอที่เรียกว่า หูก หรือกี่
2. การออกแบบลายผ้า หมายถึง การผลิตรูปแบบลวดลายบนผืนผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. ลวดลาย หมายถึง ลวดลายที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1) การทอผ้าไทยและลายผ้าไทย
- 2.2) หัตถกรรมทอผ้าและการอนุรักษ์ลวดลายทอผ้า
- 2.3) การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบลายทอผ้า
- 2.4) ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6) กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 การทอผ้าไทยและลายผ้าไทย

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทอผ้าไทย

ปัจจุบันการทอผ้ายังคงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นศิลปะที่มีอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ หลายแหล่งยังคงลวดลายและเอกลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้ ในการทอผ้าพื้นเมืองของไทยนั้นเริ่มจากวัตถุดิบที่ใช้ในการทอ ส่วนใหญ่จะมาจากฝ้ายและไหม ซึ่งการทอผ้านับเป็นหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่มีการสืบทอดกันมาเป็นเวลานานตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี การสืบทอด การถ่ายทอดในสมัยโบราณผู้คนเรียนรู้หนังสือน้อยหรือแทบไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะผู้หญิงจึงต้องมีหน้าที่ในงานบ้านเลี้ยงลูก ทำงานทอผ้า เพื่อใช้ในการนุ่งห่มของคนในครอบครัวหลังจากเวลาว่างจากการทำไร่นา อาศัยเวลากลางคืนบ้าง เวลาหยุดพักเพื่อรอคอยการเก็บเกี่ยวผลผลิตบ้าง การถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ในสมัยนั้นต้องอาศัยความจำจากการปฏิบัติ จึงจะก่อให้เกิดความชำนาญ ไม่มีการบันทึกเป็นภาพหรือลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด ถ่ายทอดจากแม่สู่ลูก หรือเครือญาติใกล้ชิด จึงเปรียบเสมือนการสืบทอดสายเลือดก็ว่าได้ ซึ่งวัตถุดิบสำคัญสำหรับการทอผ้าในสมัยโบราณมีดังนี้

1) ไฝฝ้ายและใยไหม ใช้เป็นวัตถุดิบเพราะไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ที่จะมาแทนเส้นใยฝ้ายและไหมได้ดี อย่างไรก็ตามบางกลุ่มบางสถานที่ได้นำเอาวัสดุอื่น ๆ มาใช้บ้าง เช่น ป่าน ใยสับประรด ใบเตย หนามป้อ มาเป็นวัสดุในการทอผ้าแต่ไม่ได้รับความนิยมเท่ากับฝ้ายและไหม

2) เครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่หรือหูก เป็นเครื่องมือหลักการเบื้องต้นคือทำให้มีการขัดลวดลายกันระหว่างด้ายเส้นยืนกับด้ายเส้นพุ่งเป็นจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดเป็นผืนผ้า ซึ่งเครื่องทอผ้าที่สามารถทำได้ง่ายและเป็นธรรมชาติ มี 2 วิธีการ ดังนี้

2.1) กี่หรือหูก ด้วยวิธีการผูกด้ายเส้นยืนเข้ากับนิ้วมือข้างหนึ่ง และใช้นิ้วมืออีกข้างหนึ่งพุ่งด้ายเข้าไปถักทอ โดยอาจใช้เข็มหรือกระดุกช่วยวิธีนี้ใช้กันอยู่ในหมู่ชาวอินเดียนแดงในสหรัฐอเมริกา การทอแบบนี้เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า ฟิงเกอร์

2.2) กี่หรือทูก ด้วยวิธีการผูกเอว หรือที่ผูกเอว เป็นการใช้ไม้ท่อนสั้น ๆ ซึ่งด้ายเส้นยืนไว้สองด้าน ปลายด้านหนึ่งมักจะผูกยึดไว้กับต้นไม้หรือบางครั้งก็ให้ผู้ทอนั่งราบกับพื้น เหยียดขาตรงและใช้เท้าเหยียบ ปลายไม้ไว้ให้ตึง ปลายอีกด้านหนึ่งผูกติดไว้กับเอวของผู้ทอ เวลาทอผู้ทอสามารถจะโน้มตัวไปข้างหน้าหรือ ข้างหลังแล้วเหยียบไม้ที่ปลายเท้า เพื่อดึงด้ายเส้นยืนให้ตึงหรือหย่อนได้ตามต้องการ ซึ่งปัจจุบันพบใน ชาวเขาที่อยู่ห่างไกล โดยพบในหลาย ๆ ประเทศในเอเชีย และละตินอเมริกา ภาษาอังกฤษเรียกว่า แแบ็กสเตรปป์ลูม (Back-Strapped Loom) ส่วนประเทศไทยจะพบในหมู่ชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี ดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กี่ผูกเอว

ที่มา : สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน (ม.ป.ป.)

ในปัจจุบันชาวบ้านในประเทศไทยที่ทอผ้าใช้เองหรือทอขายเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านต่างนิยมใช้กี่ที่ ปรับปรุงให้ทอผ้าได้ง่ายและสะดวกขึ้น โดยมีส่วนประกอบหลัก ๆ ของ กี่ ได้แก่ ฟืม กระสวย ตะกอล และ กระสม ดังนี้

ฟืม ประกอบด้วยซี่แนวตั้งวางเรียงกัน อยู่ในกรอบไม้ ใช้สำหรับกระทบเส้นด้ายพุ่งให้ชิดเป็น ระเบียบ หากไม่มีฟืมแล้วจะไม่สามารถทอผ้าให้เป็นผืนได้เลย โดยเฉพาะผ้าที่มีความกว้างและมีเส้นด้ายที่ เล็กละเอียด ซึ่งฟืมสำหรับการทอผ้าไหม หรือเส้นด้ายที่ละเอียดจะมีซี่ฟันถี่ สำหรับทอผ้าฝ้าย หรือเส้นด้าย ขนาดใหญ่จะมีฟันฟืม หรือฟันหวีที่ห่าง ตามขนาดของเส้นด้าย ในอดีตฟันฟืมหรือซี่ฟืมจะทำด้วยไม้ แต่การ ทอผ้าด้วยกี่พื้นเมืองทั่วไปในปัจจุบันนิยมใช้ฟันฟืมที่เป็นโลหะ เพราะมีความแข็งแรง และทนทานสูง ในการ ทอผ้านั้นฟืมจะถูกร้อยด้ายยืนเข้าไปตั้งแต่แรกก่อนจะทอ เรียกว่า ร้อยรูฟืม ความตึงของเส้นด้ายยืนจะช่วย พยุงน้ำหนักของฟืมเอาไว้

กระสวย เป็นวัสดุที่ทำด้วยไม้ ปลายสองด้านมน ตรงกลางกลวง สำหรับบรรจุหลอดด้ายพุ่ง หรือ ด้ายพุ่งพิเศษ มีน้ำหนักและขนาดเหมาะสมมือ ใช้พุ่งไปมาระหว่างการยกเส้นด้ายยืนขึ้นลง ในประเทศไทยส่วนใหญ่พบกระสวย 2 แบบ คือ 1) แบบดั้งเดิม มีลักษณะเรียวยาว ปลายงอน คล้ายเรือ นิยมใช้กับการทอ ผ้าซิด ผ้ายก ที่ไม่ต้องการความรวดเร็ว 2) แบบใหม่ มีลักษณะป้อม ปลายมนคล้ายดินสอทั้งสองด้าน มัก

พบในการทอด้วยกี่กระตุก เพราะสามารถสอดไว้ในช่องใส่กระสวย เพื่อให้ชักกระสวยไปมาได้สะดวกในระหว่างเหยียบก็เพื่อยกด้ายขึ้น ในการทอผ้าพื้นที่ไม่ต้องการลวดลายมากอาจมีกระสวยใช้เพียงหนึ่งหรือสองอัน แต่การทอผ้าที่ต้องการสีเส้นและลวดลายแปลก ๆ จะต้องมีการสลับจำนวนมากพอกับจำนวนด้ายและสีที่ใช้

ตะกอ เป็นส่วนประกอบของกี่ทอผ้า ส่วนใหญ่จะใช้เส้นเชือกมัดกลุ่มด้ายเส้นยืน เพื่อเปิดช่องด้ายยืน โดยมีไม้สอดเป็นโครง 2 อันเรียกว่าเขาหูก เวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่งเว้นเส้นหนึ่ง และมีเชือกผูกเขาหูกแขวนไว้กับโครงที่ด้านบนสามารถเลื่อนไปมาได้ ส่วนด้านล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบ เมื่อต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องจะใช้เท้าเหยียบที่คานเหยียบทำให้เขาหูกเลื่อนขึ้น-ลง เกิดเป็นช่องสำหรับใส่ด้ายพุ่ง หากต้องการทอผ้าเป็นลวดลายที่งดงามจะต้องใช้ตะกอและคานเหยียบจำนวนหลายอัน

กระสม เป็นส่วนหนึ่งของกี่ทอผ้า ซึ่งมีหน้าที่ปิดม้วนผ้าที่ทอแล้ว

2.1.2 การทอผ้า

ปัจจุบันไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดถึงต้นกำเนิดของการทอผ้า แต่สามารถเทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการทำเชือก ทอเสื่อและเครื่องจักรสาน หลักฐานการทอผ้า คือ การทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่าด้ายยืน และอีกกลุ่มเรียกว่าด้ายพุ่ง ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืนจะขัดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่าลายขัด หรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามีลวดลายสีเส้นที่สวยงามขึ้น

1.2.1 ขั้นตอนการทอผ้า

- 1) สืบเส้นด้ายยืนเข้ากับแนวม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าไปในตะกอแต่ละชุดหันหัวดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้าอีกด้านหนึ่ง ปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะกรอด้ายเข้ากระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง
- 2) เริ่มการทอโดยยกเครื่องแยกหมู่ตะกอ เส้นด้ายยืนชุดที่ 1 จะถูกแยกออกและเกิดช่องว่าง สอดกระสวยด้ายพุ่งผ่านสลับตะกอชุดที่ 1 ยกตะกอ ชุดที่ 2 สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ และทำสลับกันไปเรื่อย ๆ
- 3) การกระพินหัว (ฟิม) เมื่อสอดกระสวยด้ายพุ่งกลับก็จะกระพินหัว เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกันได้เนื้อผ้าที่แน่นหนา
- 4) การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บในแกนม้วนผ้า โดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนให้เหมาะสม

การทอผ้าเป็นการใช้หลักการนำเอาด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นผืนผ้า โดยด้ายเส้นพุ่งและเส้นยืนอาจเป็นด้ายสีเดียวกัน หรือต่างสีกัน หรือนำเอาเส้นด้ายที่เป็นดินเงินหรือดินทองมาทอควบด้วย เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับ สวยงามยิ่งขึ้น

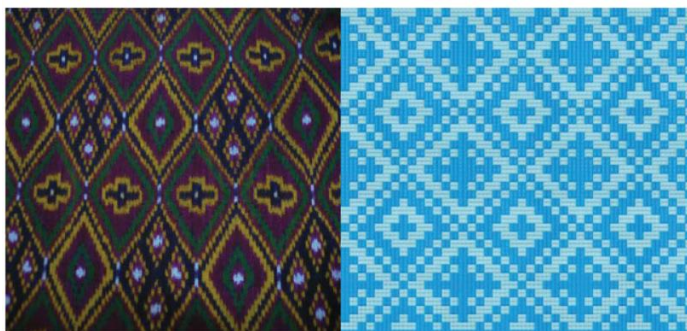
2.1.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลายผ้าไทย

ลายผ้าเป็นการสื่อความหมายให้ทราบถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนาของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์หลัก คือ การถ่ายทอดจินตนาการให้ผู้สวมใส่ได้รับรู้แหล่งที่มาของผ้าที่มีรูปแบบการถักทอที่แตกต่างกันดังนี้

1) ผ้าทอลายขีด

คำว่า “ขีด” เป็นภาษาพื้นบ้านของชาวอีสานแผลงมาจากคำว่าสะกิด หมายถึง การขีดทำให้เกิดการซ้อนกันของเส้นด้าย 2 กลุ่ม คือ เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืน เกิดเป็นลวดลายที่มีความวิจิตรงดงามบนผืนผ้า ดังนั้นผ้าขีดจึงมีต้นกำเนิดมาจากจังหวัดในภาคอีสาน ได้แก่ อุตรธานี หนองคาย อุบลราชธานี ยโสธร มหาสารคาม สุรินทร์ บุรีรัมย์ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันบางจังหวัดทางภาคเหนือ เช่น อุตรดิตถ์ สุโขทัย กำแพงเพชร พิษณุโลก และอุทัยธานี ภาคกลาง เช่น ลพบุรี เพชรบูรณ์ ภาคใต้ เช่น สุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลาบางหมู่บ้านหันมาผลิตผ้าชนิดนี้เป็นอาชีพหลัก ถือว่าเป็นหัตถกรรมในครอบครัวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ลวดลายของผ้าขีดที่นิยมทอแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1) กลุ่มของลายสัตว์ เช่น ช้าง พญานาค รั้งผึ้ง และตะขาบ เป็นต้น
- 1.2) กลุ่มของลายพันธุ์ไม้ เช่น ดอกแก้ว ดอกมะลิ และดอกพิกุล เป็นต้น
- 1.3) กลุ่มของลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ธรรมมาสน์ ชั้นหมาก เป็นต้น
- 1.4) กลุ่มของลายรูปทรงเรขาคณิต เช่น เส้นตรง วงกลม และสามเหลี่ยม เป็นต้น
- 1.5) กลุ่มของลายผสม หรือลายขัดแพรวา เช่น ซ่อชั้นหมาก นาคสี่เหลี่ยม เป็นต้น

ภาพที่ 2 ตัวอย่างผ้าทอลายขีด

ที่มา : อรรถสิทธิ์ จันทน์นิเวศน์. (2557 : 19)

2) ผ้ายก

การทอผ้ายก ใช้วิธีการที่คล้ายคลึงกับผ้าทอลายขีด กล่าวคือ ใช้ไม้ปลายแหลมยกเส้นด้ายให้ลอยขึ้น สอดใส่เส้นด้ายพุ่งที่ทำจากไหมไปขัดกับเส้นยืน กลายเป็นผ้าสลับกับการพุ่งด้ายที่ทำจากด้ายเงินหรือด้ายทองให้เกิดเป็นลวดลายตามความต้องการ เส้นด้ายยืนที่ใช้ทอผ้ายกส่วนใหญ่ทำจากไหม ไหมเทียม ผ้ายกและ

ด้ายใยผสม เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับผืนผ้า หัตถกรรมประเภทนี้มีมากในหลาย ๆ จังหวัด ภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ภาคอีสานที่จังหวัดร้อยเอ็ด มุกดาหาร และภาคใต้ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช เป็นต้น

ภาพที่ 3 ตัวอย่างผ้ายก

ที่มา : อรรถสิทธิ์ จันทร์นิเวศน์. (2557 : 19)

3) ผ้ายกหรือผ้าขึ้นตีนจก

คำว่า “จก” แผลงมาจาก “จก” หมายถึง การทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าด้วยเส้นด้ายพุ่งที่ทำจากไหมหรือฝ้าย ชนิดพิเศษมีสีสดใส ขัดกับเส้นด้ายยืนที่ถูกยกขึ้นด้วยไม้ปลายแหลมขนมนั่น หรือนิ้วมือ รวดเร็วประดุจจก มีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากเป็นการผสมผสานระหว่างการปักกับการทอผ้าขิดและผ้ายก กล่าวคือ การทอขิดหรือยกจะใช้เส้นด้ายพุ่งเป็นสีเดียวกันตลอดแนวตามความกว้างของผืนผ้า ส่วนผ้าจก ลวดลายเกิดขึ้นจากการยกเส้นด้ายยืนขึ้นสอดใส่ด้ายพุ่งสีเดียว หรือหลายสีจกเข้าไปขัดกับเส้นยืน ดังนั้น ลวดลายที่เกิดขึ้นจากการยกเส้นด้ายพุ่งในแนวเดียวกันจึงมีสีต่างกัน เช่น ลายสีดอกตัด แปรดอกตัด น้ำค้าง สองห้อง เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะพิเศษของผ้าชนิดนี้ด้านหน้ามีผิวเรียบด้านหลังเกิดรอยต่อของเส้นพุ่งเป็น ปุ่มปมใช้ตัดเย็บเสื้อผ้า ผ้านุ่ง ย่อม หมอน หัตถกรรมนี้นิยมทอกันในภาคเหนือจังหวัดสุโขทัย น่าน เชียงใหม่ อุดรดิตถ์ ภาคกลางที่จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี และราชบุรี เป็นต้น

ภาพที่ 4 ตัวอย่างผ้าจกหรือผ้าซิ่นตีนจก

ที่มา : พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยนเรศวร (ม.ป.ป.)

4) ผ้าล้วงหรือผ้าลายน้ำไหล

เป็นผ้าทอพื้นเมือง กลุ่มล้านนาในจังหวัดน่าน เชียงราย เชียงใหม่ โดยการสอดใส่เส้นด้ายพุ่งสีเดียวหรือหลายสีที่ทำจากฝ้ายและไหมขัดกับเส้นยืนประเภทฝ้ายหรือด้ายผสม ลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าเป็นผลพวงมาจากสีของเส้นด้ายพุ่งที่ต่อเชื่อมกันอย่างลงตัว ประจวบกับการเคลื่อนตัวของสายน้ำในลำธาร สื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี และอุปนิสัยของผู้ทอผ้า ลวดลายที่สำคัญ ได้แก่ ลายทางยาวคล้ายคลื่น บันได จรวด ชั้นของเจดีย์ เป็นต้น

ภาพที่ 5 ตัวอย่างผ้าล้วงหรือผ้าลายน้ำไหล

ที่มา : พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยนเรศวร (ม.ป.ป.)

5) ผ้ามัดหมี่

เป็นผ้าทอพื้นเมืองของภาคอีสานในจังหวัดสุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ เป็นต้น ลวดลายผ้ามัดหมี่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามแนวของเส้นด้ายพุ่ง เนื่องจากกระบวนการย้อมสีจะใช้เชือกกล้วย พลาสติก มัดเส้นพุ่งที่ทำจากฝ้ายหรือไหมให้ได้ขนาดความยาวตามที่ต้องการ จุ่มลงไปนในสีย้อม สีจะวิ่งไปตามช่องว่าง

ของเส้นด้ายที่ไม่ได้ถูกมัดเกิดเป็นลวดลายตามที่ต้องการ โดยมีคุณลักษณะพิเศษ คือความเข้มข้นของสีไม่กลมกลืนกันเป็นผลมาจากวิธีการมัด บางท้องถิ่นอาจนำเส้นยืนมามัดและย้อมด้วยวิธีดังกล่าวแล้วจึงนำไปทอให้เส้นพุ่งขัดกับเส้นยืนได้ลวดลายที่แปลกออกไปแตกต่างกับผ้าชนิดอื่น เช่น ลายสัตว์ ลายพระตะบอง ลายปุมเขมร เป็นต้น ในอดีตผ้ามัดหมี่นิยมนำมาตัดให้กับขุนนางชั้นผู้ใหญ่ของไทยแต่ปัจจุบันใช้ตัดเย็บเสื้อผ้า ผ้าพันคอ ผ้าห่ม ปลอกหมอน เป็นต้น

ภาพที่ 6 ตัวอย่างผ้ามัดหมี่

ที่มา : พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ม.ป.ป.)

6) ผ้าแพรวา

เป็นผ้าพื้นเมืองที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ คำว่าแพรวาเป็นคำผสมระหว่าง “แพร” ซึ่งหมายถึงการทอผ้าให้เป็นผืนด้วยฝ้ายหรือไหม และ “วา” หมายถึงความยาวของผืนผ้าที่ทอได้ ด้วยวิธีขัดหรือขีดผสมจนได้ลวดลายตามแนวของเส้นด้ายพุ่งที่ใช้สีต่างกัน ดังนั้นลายที่เกิดขึ้นในแต่ละแถวจึงมีสีต่างกันด้วย ในอดีตผ้าชนิดนี้ถูกจัดให้เป็นผ้าชั้นสูงสำหรับโภกศรีษะและเสื้อเท่านั้นไม่นิยมตัดเป็นประโปรงหรือผ้าถุง แต่ในปัจจุบันนิยมนำมาตัดเย็บเป็นกระโปรงชุดสำหรับการสวมใส่

ภาพที่ 7 ตัวอย่างผ้าแพรวา

ที่มา : พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ม.ป.ป.)

7) ผ้าหม้อฮ่อม

เป็นผ้าพื้นเมืองที่สำคัญของจังหวัดแพร่ โดยใช้เส้นด้ายพุ่งและยีนที่ได้จากฝ้ายทอให้เกิดเป็นลวดลายขั้ดธรรมดาที่ย้อมด้วยสีครามที่ได้จากต้นฮ่อมหรือต้นคราม จะได้ผ้ามีสีเดียวกันตลอดทั้งผืน ปัจจุบันนำมาตัดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กางเกง กระโปรง เสื้อ เป็นต้น

8) ผ้าบาติก

หรือผ้าปาเต๊ะ เป็นผ้าพื้นเมืองที่สำคัญของภาคใต้ในจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มีความแตกต่างกับผ้าไทยชนิดอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากลวดลายเกิดขึ้นจากการใช้สีเทียน หรือย้อมให้สีผ่านทะลุด้านหน้าของผืนผ้าที่ทำจากฝ้าย ไหม และไหมเทียม แทนการถักทอผลิตภัณฑ์ที่ได้ เช่น ผ้าตัดเสื้อ กระโปรง ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น

9) ผ้าเกาะยอ

เป็นผ้าทอยกดอกที่มีชื่อเสียงของภาคใต้ในเขตเกาะยอ จังหวัดสงขลา วัสดุที่ใช้ในการทอผ้าเป็นผ้าฝ้ายและเส้นใยสังเคราะห์ นิยมทอผ้าชิ้น ผ้าตัดเสื้อ ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า ลวดลายที่นิยมทอ เช่น ลายคดกริช ลายตาหมากรุก ลายดอกจิก ลายดอกพิกุล ลายดอกราชวัตร ลายลูกแก้ว ลายอดชูป เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผ้าไทย หมายถึง ผ้าทุกชนิดที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นโดยฝีมือคนไทย ได้แก่ ผ้าลายขิด ผ้ายก ผ้าจก น้ำไหล มัดหมี่ และผ้าพื้นเมือง เป็นต้น เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้มากมาย เช่น เสื้อผ้า หมอน ผ้าห่ม กระเป๋า ฯลฯ โดยส่วนใหญ่ผ้าไทยแบบดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างประเทศและบุคคลทั่วไปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทอมาจากเครื่องกี่มือ และกึ่งกระตุกที่มีโครงสร้างของเส้นด้ายทำจากเส้นใยธรรมชาติจำพวกไหม และฝ้ายมีเพียงส่วนน้อยที่ทำจากลีนิน แต่ในปัจจุบันกลุ่มผู้ผลิตบางคนดัดแปลงโครงสร้างโดยการนำเส้นใยเรยอน หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ไหมเทียม มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ บางชนิดอาจทำจากเส้นด้ายผสมของเส้นใยชนิดต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลายผ้าทอมือที่สื่อถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุตหว้า อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ 8 หัตถกรรมการทอผ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

ที่มา : ภาพถ่ายของคณะผู้วิจัย (2562)

2.2 หัตถกรรมทอผ้าและการอนุรักษ์ลวดลายทอผ้า

2.2.1 หัตถกรรมทอผ้า

แม้ว่าผ้าที่ทอด้วยเครื่องจักรจะสามารถผลิตได้เร็วและได้ปริมาณมากกว่าผ้าทอมือ แต่ผู้ที่มีประสบการณ์และเคยสัมผัสกับผ้าทอมือมาแล้วนั้น จะยกย่องและให้คุณค่ากับผ้าทอมือ ว่าเป็นผ้าที่มีคุณภาพดีกว่าผ้าทอเครื่องจักรในหลาย ๆ ด้าน (ทักษิณา พิพิธกุล, 2559) ดังนี้

1) การปรับตัวกับภูมิอากาศ

ผ้าทอมือเป็นผ้าที่สวมใส่สบายทั้งเนื้อผ้าฝ้ายและผ้าไหม สามารถปรับตัวยืดหยุ่นกับอุณหภูมิต่าง ๆ ได้ดี เพ็ญศรี ยศเวียง (2558) ช่างทอผ้าในศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านกลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุบ้านเวียงยองวัดต้นแก้ว กล่าวว่า “ผ้าทอมือใส่แล้วเย็นซึกแล้วไม่หด ทนกว่า ใส่ได้นานกว่า” และปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “ทั้งเส้นใยฝ้ายและเส้นใยไหมต่างล้วนมาจากเส้นใยธรรมชาติจากสิ่งมีชีวิต จึงมีความยืดหยุ่นต่อสภาพอากาศราวกับว่ามันยังมีชีวิต” อีกทั้งการทอผ้าด้วยมือช่วยรักษาคุณสมบัติของเส้นใยจึงยังคงคุณสมบัติของการปรับตัวเข้ากับสภาพอากาศได้ดี

2) คุณภาพความคงทน

ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “ผ้าที่ทอด้วยเครื่องจักรคงทนสู้ผ้าทอมือไม่ได้ เนื่องจากเครื่องจักรจะดึงให้เส้นด้ายมีความตึงอยู่ตลอดเวลา เส้นใยบางเส้นก็จะมีการขาดตัว ความคงทนก็จะไม่ค่อยมี ลองสังเกตดูเวลาใช้งานผ้าทอด้วยเครื่องจักรจะขาดก่อนทุกครั้ง ยกตัวอย่างง่าย ๆ ผ้าขาวม้าที่ทอด้วยเครื่องจักร ดูครั้งแรกดูสวยจริง เทกซ์เจอร์ (Texture) ของผ้าจะดูเรียบ จะไม่มีอะไรที่เป็นขั้นตอนแต่เวลาใช้งานสั้น เนื้อผ้าที่ออกมาใหม่ ๆ จะกระด้างแข็ง เพราะเขาหลงแป่งเพื่อสะดวกในการใช้ความตึงของเครื่องจักร แต่ผ้าทอมือจะมีความตึง ความหย่อน (Strength) จะขึ้นอยู่กับแรงงานคน การกระทบเข้ามา

เนื้อจะแน่นหรือไม่อยู่ที่แรงงานของคน ความตึงหย่อนของมันที่จะดึงให้ขาดด้วยแรงคนไม่มี เพราะฉะนั้น เส้นใยทุกเส้นที่เข้ามาอยู่ในผ้ามันจะคงที่ การใช้งานผ้าทอมือยิ่งซักผ้าก็ยิ่งนุ่มเนียนมือ ไม่กระด้าง แล้วใช้ได้ยาวนาน”

3) ความงาม

หัตถกรรมผ้าทอมือเปรียบประดุจงานสร้างสรรค์ทางศิลปะแขนงหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์งานทอต้องมีความรู้เกี่ยวกับเส้นใย เทคนิคการย้อมสีและการทอต่าง ๆ นอกจากนี้ การทำงานอย่างสังเกตและเข้าใจธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมรอบข้างก็จะทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้งานทอที่มีคุณค่าและความงามแตกต่างกันออกไป ปรีชาเกียรติบุญเกียรติ (2558) ให้ความเห็นว่า “ผ้าที่เราทอจากแรงคน ผีมือคน เส้นของมันอยู่ในเทกซ์เจอร์ (Texture) ที่ไม่ซ้ำซาก การทอด้วยเครื่องเขาจะกำหนดด้วยฟันเฟือง เนื้อผ้าแต่ละชิ้นแต่ละผืนมันจะถูกกำหนดไว้ ผ้าทอเครื่องจักรมันสาก ทอมือนุ่มมันมีชีวิตและมีจิตใจ มีเส้นของมัน จิตใจและชีวิตของผ้าเริ่มตั้งแต่วัสดุแล้วก็มาถึงคนทอ มันถึงได้มีความพิเศษ เชื่อไหมว่าคนทอผ้าจะสามารถแสดงออกของบุคคลที่ทอว่ามีการทอผ้าผืนใด ๆ อารมณ์ผู้ทอดี หรือ ไม่ดี โกรธเกลียดไม่สบายไหม ในเนื้อผ้าจะดูออกทันที...เส้นของมันอยู่ตรงนี้ ถ้าคุณเป็นคนช่างเกต...ถ้าอารมณ์โกรธมันจะกระแทกเนื้อผ้าตรงนั้นมันจะแน่น แต่ถ้าวันไหนอารมณ์ดีมันจะทอไปเรื่อย ๆ บางทีก็ร้องเพลงไปทอไป เนื้อผ้ามันก็จะเนียนไปตลอด เพราะฉะนั้นผ้าทอมือแต่ละผืนจะสามารถบอกถึงการแสดงอารมณ์ของผู้ทอ ผ้าทอเครื่องมันจะเท่ากันไม่มีการเป็นหนา ๆ บาง ๆ ไม่มีเทกซ์เจอร์ (texture)...บางครั้งก็เกี่ยวกับอุณหภูมิของอากาศเหมือนกัน บางครั้งฤดูหนาว ฤดูฝน ฤดูแล้ง ทอผ้าออกมาจะไม่เหมือนกัน หน้าหนาวอากาศมันแห้ง ผ้าไหมทอขึ้นมามันมีประจุไฟฟ้าผ้าจะไม่ค่อยแน่น เท่าที่ควรด้วยธรรมชาติของฤดูกาล เมื่ออากาศแห้งไฟฟ้าสถิตจะเกิดขึ้นกับเส้นใยที่มันเสียดสีกัน ผ้าจะไม่แน่น โป่งขึ้นโป่งลง หน้าฝนทอผ้าดีที่สุดเพราะความชื้นในอากาศดีทอผ้าเนื้อแน่นมาก สีกี่สวยด้วย ไม่มีประจุไฟฟ้าด้วย ส่วนหน้าร้อนก็ดี ความชื้นก็ใช้ได้แต่ว่าไหมมันจะกรอบ ความแห้งของอากาศมาช่วยเสริมอีก”

4) คุณค่าต่อจิตใจ

ในยุคที่เครื่องจักรอุตสาหกรรมสามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากและเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากในครั้งละมาก ๆ ทำให้งานหัตถกรรมที่ต้องใช้เวลา ใช้สมาธิและจิตใจในการทำดูด้อยคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอยลงไปถนัดตา หากแต่สิ่งที่มีเพิ่มมากขึ้นคือคุณค่าทางด้านจิตใจ ถนัด สิทธิเจริญ (2558) กล่าวว่า “ผมว่าการที่เราได้ทำอะไรด้วยตนเอง มันทำให้เกิดการคิดและการพัฒนา ถ้าเอาแต่ซื้อก็ซื้ออย่างเดียวไม่คิดสร้างสรรค์ออกมาอาจก่อให้เกิดปัญหาของการนิยมชมชอบสินค้านำเข้า เพราะเราไม่ให้คุณค่าต่อการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง จริง ๆ คนต้องหัดทำเอง ซึ่งก็เริ่มต้นจากภูมิปัญญาที่เรามีนี้แหละแล้วก็ค่อย ๆ ขยับไปทำเองในแบบที่อาจจะร่วมสมัยมากขึ้นหรือเป็นปัจจุบันมากขึ้น นี่คือประโยชน์ของงานหัตถกรรมที่ฝึกให้คนได้ทำได้คิดอยู่ตลอดเวลา”

ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “สำหรับคนทั่วไปงานหัตถกรรมดูเหมือนจะเป็นงานที่ล้ำสมัยคนสมัยก่อนถ้าเขาไม่ทำงานหัตถกรรมเขาก็ไม่มีอะไรจะใช้ แต่คนเดี๋ยวนี้ซื้อง่าย ใช้แล้วทิ้ง มันง่ายเกินไปงานหัตถกรรมจึงเหมือนเป็นสิ่งที่ด้อยค่าไป แต่จริง ๆ แล้วผมว่างานหัตถกรรมมีราคาและมีความ

ที่สุดผมว่าอย่ามองข้ามไป ด้านจิตใจมันจะไม่มีความสะดวก เตี้ยวันนี้ใช้ของแล้วทิ้งเลย ซื่อๆ เอา ไม่มีภาพแบบผมที่นั้งอยู่บนตักแม่ที่กำลังทอผ้าไม่มีอีกแล้ว

งานหัตถกรรมมีคุณค่าต่อวิถีชีวิต ต่อจิตใจ ต่อหน่วยใหญ่ของความเป็นสังคม งานหัตถกรรมเป็นสิ่งที่ควรมีอยู่กับท้องถิ่น....เราควรกระตุ้นให้เด็กเห็นความสำคัญของงานด้านนี้ เขาจะมีความตั้งมั่น

ความพยายามและความภูมิใจ ผมเคยไปสอนเด็กประถมเรื่องเกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผมไม่กำหนดเลยว่าจะย้อมสีอะไร บอกแต่ว่าให้ย้อมสีธรรมชาติ เอาพืชทุกชนิดที่อยู่ใกล้ตัวเราเป็นสีทั้งนั้น”

2.2.2 การอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอ

การอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกหลานได้สืบทอดภูมิปัญญาเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวโดยไม่ต้องไปยืมองค์ความรู้ต่างๆ ที่คนโบราณเคยศึกษามาแล้ว หากขาดองค์ความรู้ต้นแบบการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ก็คงจะต้องนับถอยหลังอยู่ตลอดเวลา ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “แม้แต่เรื่องเทคนิคการย้อมสีที่ผมพัฒนามาได้จนถึงทุกวันนี้ก็เริ่มต้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้ว” คนโบราณไม่มีการบันทึกแบบลายต่างๆ ที่ใช้ในการทออย่างเป็นลายลักษณ์อักษร คนรุ่นปู่ ย่า ตา ยายใช้เพียงการจดจำเท่านั้น เมื่อสิ้นคนทอแบบลายก็สูญหายไปด้วย การอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอโบราณจึงต้องใช้กรรมวิธีการถอดแบบลายจากต้นแบบผ้าโบราณผืนจริง หรือ บางครั้งก็ใช้เอกสารภาพถ่าย เป็นต้นแบบศึกษา จากนั้นผู้ถอดแบบต้องร่างหรือสำเนาลวดลายที่ได้มาให้มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกับของจริงมากที่สุด (ซึ่งบางครั้งไม่ทราบขนาดหากต้นแบบมาจากภาพถ่าย) ต่อไปจึงกระทำการถอดแบบลงกระดาษกราฟหรือในปัจจุบันได้มีการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการวาดและกำหนดตารางแบบลาย การที่คนโบราณไม่ได้ทำแบบลายบันทึกไว้เป็นข้อมูลทำให้การสืบย้อนกลับไปได้ว่าแบบลายอันไหนเป็นลายโบราณแท้จริงนั้นเป็นไปได้ยาก นอกเสียจากจะพิสูจน์ได้ว่าผ้าผืนนั้นๆ เป็นผ้าโบราณจริงๆ ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “หากจะดูถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของแบบลายจะสามารถสืบย้อนไปได้เพียง 50 ปี เท่านั้นคือเป็นสมัยคุณแม่ผมที่ผมยังสามารถเห็นลวดลายเหล่านั้นด้วยตนเองอยู่ ลายโบราณก็มีจำพวกลายดอกไม้และลายรูปสัตว์ อาทิ ลายดอกพิกุล ลายข้าวหลามตัด ลายเหลี่ยม ลายช้างลายลิง ลายนก ลายไก่และลายตะเพา เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ณัด สิทธิเจริญ (2558) และปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) ผู้มีประสบการณ์ในด้านการออกแบบลายสรุปได้ว่าการพัฒนาและการประยุกต์ลวดลายในงานผ้าทอมีพื้นฐานมาจากลวดลายโบราณและสามารถประยุกต์ให้แตกต่างออกไปโดยมีกรรมวิธีในการพัฒนาแบบลายได้อยู่หลากหลายวิธี ดังนี้

1) การนำเอาลายโบราณที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ดัดแปลงในรายละเอียด อาทิ การออกแบบลายดอกพิกุลซึ่งเป็นลวดลายดอกไม้ประจำจังหวัดนำมาออกแบบเพิ่มเติมให้มีรูปทรงกลม รูปเหลี่ยมหรือการเพิ่มลดจำนวนกลีบดอก การเริ่มต้นจากลายโบราณช่วยสร้างพื้นฐานที่ดีในการออกแบบสำหรับผ้าทอ โดยเฉพาะลายดอกไม้ที่มีความสมมาตรซ้ายขวา

2) การนำเอาแบบลายโบราณต่างๆ มาวางต่อกัน วางเคียงกันหรือทับซ้อนกันให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) ให้สัมภาษณ์ว่า “ลายนี้เรียกลายแวมยุรา (หางนกยูง) เกิดจากความประทับใจหางนกยูงที่เขาเอามาปักแจกัน ผมออกแบบลายนี้แล้วเอามาผสมผสานกับลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ซึ่งเป็นลายไทยมาตรฐาน แล้วเอาลายแวมยุราวางไว้ตรงกลาง” ถนัด สิทธิเจริญ (2558) ให้สัมภาษณ์ว่า “ได้ออกแบบลายตุ๊กกระด้างบนผ้าจีน โดยได้แรงบันดาลใจมาจากตุ๊กกระด้างของชาวองมาวาทไว้เป็นโครงสร้างของแบบลาย แต่ลวดลายภายในมีการผสมลวดลายจากดอกไม้และลายไทยจากภาคกลาง ผลงานอีกชิ้นหนึ่งเป็นการออกแบบลายดอกซากุระผสมลายไทย ได้รับการว่าจ้างจากชาวญี่ปุ่นให้ออกแบบลวดลายสำหรับผ้ารองจานจึงคิดทำดอกซากุระซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ชาวญี่ปุ่น มีตัวผีเสื้อ แล้วผสานกับดอกพิกุลของไทย”

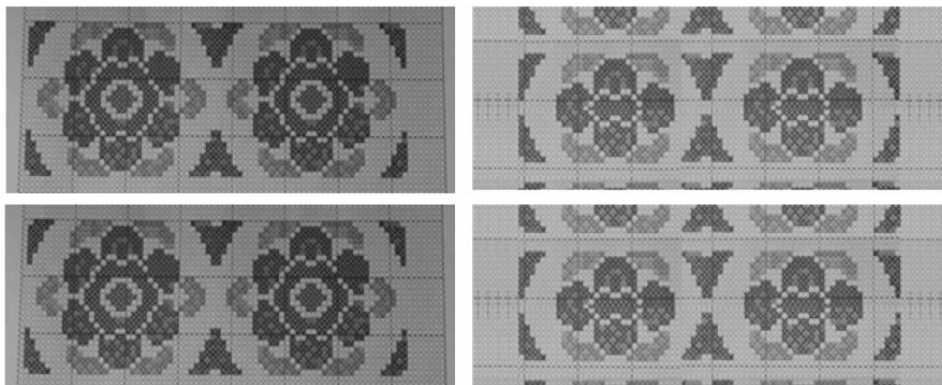

ภาพที่ 9 ตัวอย่างภาพลายแวมยุราผสมกับลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

ที่มา : ทักษิณา พิพิธกุล (2558)

3) การใช้ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและเรื่องราวในยุคปัจจุบันเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ซึ่งการออกแบบด้วยวิธีการนี้จะทำให้ได้ลวดลายที่มีความร่วมสมัยเกี่ยวข้องกับคนในยุคปัจจุบัน

4) การกำหนดการทอ ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ (2558) กล่าวว่า “จากแบบลายเดียวกันหากกำหนดการทอไม่เหมือนกันก็จะทำให้ได้ลายผ้าแบบใหม่ อาทิ หากทอไม้แรกจนถึงไม้สุดท้ายและจากไม้สุดท้ายมาจนถึงไม้แรกจะได้เต็มดอก แต่ถ้ากำหนดใหม่ให้ทอเพียงครึ่งเดียวลายก็จะเปลี่ยนแปลงไปแบบลายสามารถเปลี่ยนแปลงได้ถึง 6 ลักษณะอยู่ที่กำหนดการทอด้วยซึ่งการประยุกต์ในเรื่องของการกำหนดการทอนั้นก็ออกแบบลวดลายสามารถพลิกแพลงได้อย่างไม่ยากและเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้ลวดลายงานทอที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็ว” โดย ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติได้สาธิตการพับกระดาษเพื่อปรับเปลี่ยนแบบลายตาม ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ดอกมะลิกับลายประจำยาม (ทอแบบเต็มดอกและทอแบบครึ่งดอก)

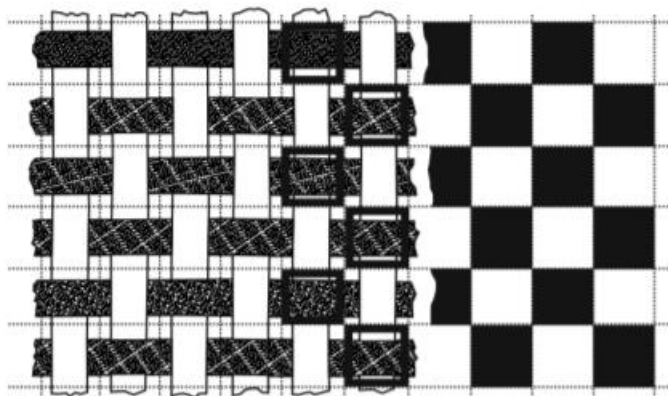
ที่มา : ทักษิณา พิพิธกุล (2558)

2.3 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบลายทอผ้า

คมสัน สุริยะ และคณะ (2551 : 2) ได้อธิบายการออกแบบ คือ การกำหนดความนึกคิดตามความต้องการที่จะแสดงออก ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้จักปรับปรุงแก้ไขสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย

การออกแบบลวดลาย เป็นศิลปะประยุกต์แขนงหนึ่งที่สร้างสรรค์องค์ประกอบทางศิลปะให้ปรากฏเป็นรูปแบบในลักษณะลวดลาย เพื่อเสริมแต่โครงสร้างสิ่งต่าง ๆ ให้มีคุณค่ายิ่งขึ้นกว่าเดิมที่มีอยู่ (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2538 : 4) และพินาติน สาริยา (2549 : 83) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้า (Concept of Text title Design) ไว้ว่า การออกแบบลวดลายผ้าควรมีความสอดคล้องกับขนาดความกว้างของหน้าผ้า และจัดวางลวดลายผ้าให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ลวดลายสามารถต่อกันได้ตามความยาวผ้า ในการออกแบบลวดลายผ้าส่วนใหญ่จะเป็นการออกแบบลวดลายซ้ำ ๆ กัน (Repetition) หรือการจัดวางลวดลายต้นแบบแล้วผูกลายให้เกิดลวดลายซ้ำ ๆ กัน ตามขั้นตอน แนวทางในการออกแบบลวดลายผ้าที่สำคัญ คือ ต้องออกแบบลวดลายให้ครบ 1 ช่วงลาย (Repeat) และลวดลายนั้นต้องต่อกันทั้ง 4 ด้านอย่างลงตัวพอดี

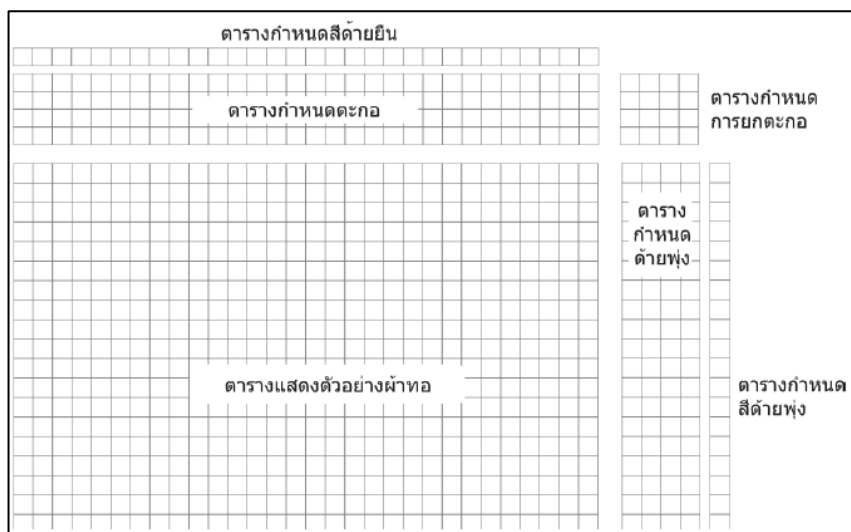
สำหรับการคิดค้นหาวิธีการเพื่อช่วยในการออกแบบลายทอผ้าและได้มีการพัฒนาเทคนิคการออกแบบที่สำคัญขึ้นมา คือการใช้สัญลักษณ์เพื่อให้สามารถเขียนหรือทำการออกแบบลายทอลงบนกระดาษได้ โดยใช้สัญลักษณ์คล้ายกับช่องตารางโดยให้ส่วนที่ระบายด้วยสีดำแทนการลอยของเส้นด้ายพุ่งและตารางส่วนสีขาวคือการลอยขึ้นของเส้นด้ายยืน วิธีการนี้ได้ทำให้การออกแบบลายทอผ้าพัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 11 การออกแบบลายทอลงบนกระดาษ

ที่มา : เผ่าภิญโญ ศิพะเนาว์ และจักรภพ ใหม่เสน (2555)

หลังจากที่มีการนำวิธีการออกแบบลายทอลงบนกระดาษตารางมาใช้ไม่นานนักก็ผู้คิดค้นรูปแบบของตารางขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการออกแบบลายทอโดยเฉพาะ โดยจำลองลักษณะการทำงานของทอผ้ามาไว้ในตาราง ซึ่งตารางที่มีความสมบูรณ์จะมีลักษณะดังภาพด้านล่าง โดยจะแบ่งกลุ่มของตารางออกเป็นส่วนๆ และมีหน้าที่แตกต่างกัน ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ตัวอย่างการแบ่งกลุ่มตารางเพื่อการออกแบบลวดลายผ้า

ที่มา : เผ่าภิญโญ ศิพะเนาว์ และจักรภพ ใหม่เสน (2555)

ปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการออกแบบลายทอจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดมากมาย มีตั้งแต่โปรแกรมสำหรับงานในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ไปจนถึงโปรแกรมสำหรับทำงานอดิเรกภายในบ้านพักอาศัย

ซึ่งแต่ละโปรแกรมจะมีระดับความสามารถในการทำงานและราคาจำหน่ายที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ในการวิจัยนี้จะขอยกตัวอย่างบางโปรแกรมที่เป็นที่รู้จักดีในท้องตลาด ดังนี้

1) WeavePoint โดยโปรแกรมสามารถออกแบบลายทอได้หลากหลายวิธี และสามารถสร้างภาพเหมือนจริงของผ้าและภาพจำลองโครงสร้างผืนผ้าได้อีกด้วยผู้สนใจสามารถเข้าไปดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://www.weavepoint.com>

2) WeaveMaker มีจุดเด่นที่สามารถใช้งานได้กับหลายระบบปฏิบัติการโดยเฉพาะกับระบบปฏิบัติการ Macintosh สามารถสร้างภาพเหมือนจริงของผืนผ้าและสร้างภาพโครงสร้างผ้าแบบสามมิติได้อย่างชัดเจนสามารถเข้าไปดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ <http://www.weavemaker.com>

3) ArahWeave เป็นตัวอย่างของโปรแกรมที่ใช้ในระบบอุตสาหกรรม โดยจะประกอบด้วยโปรแกรมเสริมมากมายสำหรับงานออกแบบสิ่งทอโดยเฉพาะ ตัวโปรแกรมมีความสามารถที่หลายหลากมากสามารถออกแบบลายทอได้ทั้ง แบบ Dobby และแบบ Jacquard สามารถสร้างภาพเหมือนจริงของผืนผ้าและภาพจำลองโครงสร้างผืนผ้า และยังสามารถนำภาพถ่ายผลิตภัณฑ์จริงมาสร้างภาพเสมือนจริงร่วมกับลายทอได้ พร้อมความสามารถในด้านการคำนวณและวิเคราะห์รายละเอียดต่างๆ ของผืนผ้า ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมกับการใช้งานในระบบอุตสาหกรรมเนื่องจากการเรียนรู้โปรแกรมค่อนข้างยากกว่าโปรแกรมอื่น

4) WeaveIt Pro ความสามารถของโปรแกรมค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับโปรแกรมอื่นที่ได้กล่าวมาและก็มีราคาถูกที่สุดเช่นเดียวกัน โดยโปรแกรมมีความสามารถที่จำเป็นสำหรับการออกแบบลายทอพื้นฐานอย่างครบถ้วน ดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ <http://www.weaveit.com>

5) JK-Weave เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดยคนไทย สามารถออกแบบลายทอได้หลากหลายวิธีรองรับการออกแบบลวดลายผ้าไทย ผ้าท้องถิ่นต่างๆ ในโปรแกรมมีเมนูภาษาไทย ทำให้การเรียนรู้การใช้งานโปรแกรมมีความสะดวก สามารถกำหนดลวดลายแบบผ้าจริงในโปรแกรมได้ และสามารถพิมพ์ออกมาเพื่อดูลวดลายที่ออกแบบไว้ได้ รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถเข้าดูได้ที่เว็บไซต์ <https://digitizedlanna.com>

สรุปได้ว่าการออกแบบลายทอผ้าต่าง ๆ ต้องใช้เทคนิควิธี เช่น ความประณีตของผู้ทอ การออกแบบลวดลาย และการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสำหรับการออกแบบเพื่อความสะดวก และรวดเร็วต่อการผลิตที่ยังคงลักษณะเด่นของลวดลายที่สามารถประยุกต์ให้ร่วมสมัย ประกอบกับความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเพื่อที่จะสามารถให้บุคคลทั่วไป หรือผู้สนใจลายทอผ้าต่างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าอย่างทั่วถึง และสามารถช่วยส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลายทอมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าอีกวิธีหนึ่งเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น สำหรับงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการออกแบบลวดลายผ้า ชื่อ JK Weave จากโครงการพัฒนาโปรแกรมออกแบบลวดลายทอผ้าของอาจารย์เผ่าภิญญ์ ฉิมพะเนาว์ และอาจารย์จักรภพ ไหมแสน ซึ่งด้วยคุณสมบัติโปรแกรมที่มีความยืดหยุ่น และสามารถออกแบบลวดลายที่หลากหลายได้เหมาะสมกับบริบทกับผ้าทอมือของชุมชนกุดหว้า

2.4 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

พัชรี พุทธิกานนท์ (2554 : 68) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบสนใจ อยากรู้ อยากเห็นต่อการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง พร้อมทั้งจะทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

ด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และเกิดผลดี

พงษ์พิศ พงษ์อินทร์ธรรม (2554 : 79) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าในด้านต่างๆ ของคนนั้นๆ ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับตอบสนองในสิ่งที่ตนเองพอใจหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการ

ทัศนีย์ สบายสุข (2554 : 10) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเท่าที่ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในลักษณะเชิงบวก คือ ชอบ พอใจ เห็นด้วย สนับสนุน ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจมีความเหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และนักเรียนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพของงานเป็นผลดีต่อการปฏิบัติกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน

นวลจันทร์ คำสุข (2555 : 49) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จและผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามที่บุคคลนั้นคาดหวังหรือต้องการทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญและกำลังใจในการทำงานซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในลักษณะเชิงบวก

2.4.2 การวัดความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้วัดผลความพึงพอใจจะเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นชุดของข้อความหรือข้อความที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็น ความสนใจ เจตคติ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสิ่งที่ต้องการทราบ ซึ่งการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนการเรียนรู้ใช้นิยามใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) (พงษ์พิศ พงษ์อินทร์ธรรม. 2554 : 82) ซึ่งแบบสอบถามชนิดนี้มีลักษณะคำถามคล้ายกับแบบสำรวจรายการ แต่เปลี่ยนแปลงลักษณะการตอบให้มีมากกว่าระดับขึ้น โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนมีคุณลักษณะนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ระดับของการประเมินจะมีกี่ระดับ ขึ้นอยู่กับผู้วัดว่าจะต้องการผล

ละเอียดเพียงใดที่นิยมใช้กันมากมี 3 หรือ 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความพึงพอใจ ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับนั้น ต้องมีการหาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่ง เกณฑ์การให้ระดับคะแนนประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้ (มานิตย์ สิงห์ทองชัย. 2558 : 43)

$$\begin{aligned} \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1) / 5 = 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.24 - 5.00	แปลความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.43 - 4.23	แปลความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.62 - 3.42	แปลความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.61	แปลความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	แปลความว่า	น้อยที่สุด

สรุปจากการศึกษาวิธีการวัดความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้นการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับการวัดความพึงพอใจของความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลของ มานิตย์ สิงห์ทองชัย (2558 : 43)

2.4.3 ทฤษฎีความพึงพอใจ

ทัตนิย์ สบายสุข (2554 : 46) และ พงษ์พิศ พงษ์อินทร์ธรรม (2554 : 79-80) ได้นำเสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) โดยอธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มี 5 ระดับ ดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการขจัดความเจ็บป่วย และต้องการรักษาความสมดุลของร่างกาย ทุกคนต้องการสิ่งเหล่านี้เหมือนกัน อาจแตกต่างกันเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ วัย และสถานการณ์ ฯลฯ ความต้องการปัจจัยสี่ ดังกล่าวข้างต้น หากเพียงพอแล้ว มนุษย์จะพัฒนาในขั้นต่อไป

2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) เมื่อได้รับความพึงพอใจทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์จะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สองคือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สิ่งที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้คือ การที่มนุษย์ชอบอยู่อย่างสงบ มีระเบียบวินัย ไม่รุกรานผู้อื่น ความต้องการระดับนี้อาจแยกย่อยได้ดังนี้

2.1) ความมั่นคงในครอบครัว การมีบ้านแข็งแรงปลอดภัย มีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว

2.2) ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ มีรายได้ยุติธรรม ไม่ถูกไล่ออก งานไม่เสี่ยงอันตราย ผู้บังคับบัญชาดีมีความยุติธรรม ฯลฯ

2.3) มีหลักประกันชีวิต เช่น มีผู้ดูแลเอาใจใส่ยามชรา ยามเจ็บไข้

3) ความต้องการทางสังคม (Social Need)

3.1) ความต้องการมีเพื่อน

3.2) ความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม

3.3) ต้องการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

3.4) ต้องการรักคนอื่นและได้รับความรักจากคนอื่น

3.5) ต้องการความรู้สึกว่าสังคมเป็นของตน

4) ความต้องการมีฐานะในสังคม (Esteem Need) ได้แก่

4.1) ต้องการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอ

4.2) ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงจากสังคม

4.3) ต้องการนับถือตนเอง มีความมั่นใจตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น

4.4) ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น

4.5) ต้องการความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกตนเองมีคุณค่า

5) ความต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา (Self Actualization) ได้แก่

5.1) ต้องการรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง เปิดใจรับฟังคำวิจารณ์โดยไม่โกรธ

5.2) ต้องการรู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง

5.3) ต้องการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง

5.4) ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองโดยไม่มี การปกป้อง

5.5) ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง

แนวคิดตามทฤษฎีของมาสโลว์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม บุคคลที่พัฒนาถึงขั้นตระหนักในตนเอง (Self-Actualization) เป็นบุคคลที่มีจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย การพัฒนาจากขั้นต้นไปสู่ขั้นต่อ ๆ ไปนั้น ต้องอาศัยความ “พอ” ของบุคคล ซึ่งความพอนี้ นอกจากจะขึ้นกับสภาพทางกายแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกพอดีด้วย จึงมิได้หมายความว่าทุกคนจะต้องได้รับการสนองตอบความต้องการพื้นฐานเท่า ๆ กัน แต่เป็นไปตามลำดับขั้น เหมือน ๆ กัน

จากการศึกษาทฤษฎีความพึงพอใจที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า จากทฤษฎีของมาสโลว์ เมื่อนำมาสัมพันธ์กับการใช้เอกสารประกอบการสอนการเรียนรู้ครูสามารถจัดเอกสารประกอบการสอนการเรียนรู้ที่สนองความต้องการทั้ง 5 ชั้นสำหรับผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัย จากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนีย์ บัวระภา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างความหมายของลวดลายผ้าและเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้าน จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ของผู้ทอผ้าพื้นเมืองกับการสร้างความหมายในเชิง “สัญลักษณ์” กับ การสร้าง “เอกลักษณ์” ของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมาก ของกลุ่มทอผ้าบ้านกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งทางจังหวัดได้ประกาศให้เป็นผ้าลายเอกลักษณ์ ผลการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์ของลวดลายผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดมหาสารคามในความหมายดั้งเดิมนั้นลวดลายผ้ามีความหมายเป็นสุนทรีย์ของความงาม และมีคุณค่าในกระบวนการสร้างสรรค์ที่เกิดจากการสังเกตบวกกับจินตนาการของช่างทอผ้า ลวดลายผ้าเกิดขึ้นจากระบบความคิดของมนุษย์ที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งถูกผูกโยงเข้ากับกฎเกณฑ์ในการจัดระเบียบทางสังคมแบบดั้งเดิมที่มีการแบ่งแยกหน้าที่ของผู้คนอย่างชัดเจน กระบวนการใช้ผ้าทอมีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนในสังคมซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรม ผู้ทอจึงสร้างสรรค์ลวดลายตามสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เช่นลวดลายจากสัตว์ จากดอกไม้หรือพันธุ์พืช จากคติความเชื่อทางศาสนา เป็นต้นเพื่อสื่อสัญลักษณ์ของความหมายผ่านลวดลายที่คิดประดิษฐ์ขึ้นและลวดลายที่ถูกทอจะเก็บไว้เป็นมรดกซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นสายสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมจากรุ่นสู่รุ่น

เผ่าภิญโญศักดิ์ ฉิพะเนาวิ และจักรภพ ใหม่เสน (2555) ได้พัฒนาออกแบบลายทอผ้าด้วยโปรแกรมออกแบบลวดลายทอผ้าและฐานข้อมูลลายทอผ้าพื้นถิ่นภาคเหนือ สำหรับวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถออกแบบลวดลายผ้าและไปประยุกต์กับการทอผ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชุมพูนุช ลาคเกิด (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป่าจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยยวน อำเภอกาฬสินธุ์ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาออกแบบในทางกราฟิกให้เกิดรูปแบบใหม่ นำมาพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 20 แบบ และคัดเลือก 10 แบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบกระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน โดยสามารถสร้างรายได้จากมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์กระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน

อรธสิทธิ์ จันทน์นิเวศน์. (2557 : 95-97) ได้ศึกษาการศึกษาพัฒนารูปแบบผ้าทอดอกจอกแบบดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษาโครงการผ้าทอในพระบรมราชานุสาวรีย์วัดน้ำเต้า

อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาผ้าทอดอกจอกแบบดั้งเดิมให้มีรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาผลิตสินค้าแฟชั่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอกจอก โดยผู้วิจัยได้ออกแบบลวดลายจำนวน 8 เทรนด์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบพื้นผิวและโครงสร้างผ้าทอดอกจอกที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่น มี 2 รูปแบบในจำนวน 5 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่ 1 เส้นยืน 1 เส้น เส้นพุ่ง 1 เส้น ใช้ด้ายเส้นเล็กเบอร์ 40/2 ในการทอ ส่วนดอก 5 ตะกอ 7 เท่าเหยียบ ลายขัด 4 ตะกอ 2 เท่าเหยียบ และ 2) รูปแบบที่ 5 เส้นยืน 4 เส้น เส้นพุ่ง 4 เส้น ใช้ด้ายเส้นเล็กเบอร์ 20/2 ในการทอ ส่วนดอก 5 ตะกอ 7 เท่าเหยียบ ลายขัด 4 ตะกอ 2 เท่าเหยียบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอลวดลาย จำนวน 8 ลวดลาย ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญเลือก ลวดลายที่ 2 HARLEQUIN ที่มีลวดลายมาจากรายละเอียดรูปทรงเรขาคณิตมีความเหมาะสมในการนำ พัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นมาก จากนั้นได้นำลวดลายที่ 2 มาออกแบบและขึ้นตัวอย่างลวดลายผ้าทอดอกจอก จำนวน 24 รูปแบบ และได้รับการคัดเลือก 5 รูปแบบได้แก่ รูปแบบที่ 3, 8, 9, 13 และ 16 จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาออกแบบสินค้าแฟชั่นจำนวน 3 คอลเลคชั่น โดยแบ่งแนวทางการออกแบบเป็น 3 แนวทาง คือ 1) ออกแบบโดยใช้แนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายปี 2014-2015 2) ออกแบบโดยใช้โครงสร้างเสื้อผ้าเบสิกร่วมกับแนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายปี 2014-2015 และ 3) ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อผ้าที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้าทอดอกจกร่วมกับแนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายปี 2014-2015 โดยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญเลือก 1 แนวทาง พบว่าได้แนวทางที่ 3 ออกแบบโดยการวิเคราะห์ของผู้วิจัยร่วมกับแนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายปี 2014-2015

ทักษิณา พิพิธกุล (2559) ได้ศึกษาการอนุรักษ์และการพัฒนาลวดลายผ้าทอดอกของจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการอนุรักษ์และการพัฒนาลวดลายผ้าทอดอกในจังหวัดลำพูน โดยมีกรณีศึกษา จากศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านกลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุบ้านเวียงยองวัดต้นแก้ว พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน วัดต้นแก้ว ศึกษาข้อมูลจากศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมยกดอกเพ็ญศิริ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองและ สัมภาษณ์ช่างทอผ้าพื้นถิ่นของอุทยานธรรมและหอศิลป์ของจังหวัดลำพูน โดยลงพื้นที่สังเกตการณ์และ สัมภาษณ์ จากการศึกษพบว่า การอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอโบราณทำให้ช่างทอลำพูนสามารถสร้างเอกลักษณ์ ในงานผ้าทอพื้นถิ่นของตนเอง โดยการออกแบบลวดลายมักได้แรงบันดาลใจจากดอกไม้หอมต่างๆ ซึ่งในอดีตมักพบเห็นตามบริเวณวัดวาอารามทั่วไป ลวดลายของดอกไม้เหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต ความเชื่อและคติของศาสนาพุทธ นอกจากนี้ในการพัฒนาลวดลายให้มีความร่วมสมัยและต้องตรงกับความต้องการของผู้ซื้อในปัจจุบัน ผู้ออกแบบได้นำเอาเรื่องราวจากสภาพแวดล้อมและชีวิตสมัยใหม่เข้าไป ผสมผสานกับแบบลายจากภูมิปัญญาโบราณ ส่งผลให้งานออกแบบจากลวดลายดอกไม้มีกลิ่นอายทั้งความ ร่วมสมัยและยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งความอ่อนน้อมของชาวลำพูน

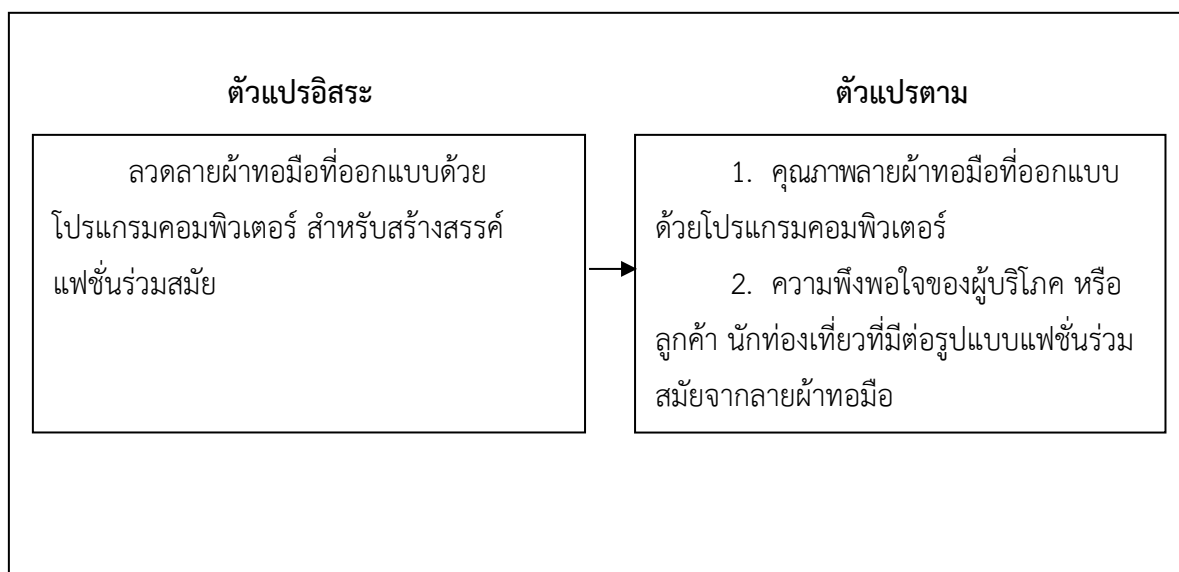
อดิگانต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภรัก สุวรรณวัจน์ (2559) ได้ศึกษาการออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ 1) เพื่อออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อประเมินคุณภาพของลาย พิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 3) เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจรูปแบบแฟชั่นร่วม

สมัยจากลายพิมพ์ผ้าตีนจกไทยพวน แล้วนำผลของการศึกษาจากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างลาย สี ความหมาย ถอดแบบลายผ้าตีนจกแบบดั้งเดิมร่วมกับการออกแบบลวดลายที่ประยุกต์ ซึ่งผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการก่อนนำไปผลิตเป็นลายพิมพ์ผ้า โดยประเมินคุณภาพวิเคราะห์จาก โครงสร้างลาย สี ความหมาย วัสดุ มีคุณภาพมากที่ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ด้านความหมายโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่ค่าเฉลี่ย 4.18 และด้านวัสดุอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่ค่าเฉลี่ย 3.99 และผลประเมินความพึงพอใจมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยที่ 4.09

สรุปได้ว่าการออกแบบลายทอผ้าต้องมีความทันสมัยให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีความร่วมสมัย โดดเด่น เป็นที่สนใจแก่ผู้พบเห็น รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีสีสันสวยงาม คมชัด เสื้อผ้าแฟชั่นสามารถนำไปสวมใส่ได้เหมาะสมกับรูปแบบที่ต้องใช้ รูปแบบแฟชั่นมีความสวยงาม ประณีต ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญาศิลปะการทอผ้าของวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งการจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความประณีตสวยงาม เชื่อมโยงสัมพันธ์หรือประสานกันอย่างลงตัว ลวดลายที่มีการประยุกต์มีองค์ประกอบที่เหมาะสมและสมดุลกันอย่างลงตัว ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญาศิลปะการทอผ้าของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลายผ้าทอมือสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยนำแนวคิดและองค์ประกอบของการวิจัย ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3) วิธีดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
- 3.4) การดำเนินการวิจัย
- 3.5) การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการด้านการออกแบบแฟชั่นและลายผ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 50 คน ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้าผ้าทอมือกับกลุ่มผ้าทอมือวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยเฉลี่ยปีละประมาณ 5,000 คน (กลุ่มผ้าทอมือวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า, 2561)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการด้านการออกแบบแฟชั่นและลายผ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 30 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มายังตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 357 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จาก การเปิดตารางแสดง Krejcie and Morgan

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การสังเกตการณ์ (Observation)

โดยคณะผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจดูลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2) การสัมภาษณ์ (Interview)

คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และกล้องถ่ายภาพร่วมกัน ในประเด็นประวัติความเป็นมาของลวดลาย การทอ กระบวนการทอผ้าทอมือ ที่สามารถสร้างพื้นผิวผ้า วัสดุที่ใช้การออกแบบพื้นผิวผ้า ลวดลาย แนวความคิด และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและกระบวนการผลิต

3) แบบสอบถาม มี 3 ชุด ดังนี้

3.1) แบบสอบถามลวดลายผ้าทอมือ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลายผ้าทอมือที่ออกแบบโดยคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต สเกล จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะแบบสอบถามที่เป็นแบบเปิด (Open Ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลวดลายผ้าทอมือ ได้อย่างเป็นอิสระ

3.2) แบบสอบถามประเมินคุณภาพลวดลายผ้าทอมือของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลวดลายผ้าทอมือที่ออกแบบโดยคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต สเกล จำนวน 5 ข้อ

3.3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต สเกล

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะแบบสอบถามที่เป็นแบบเปิด (Open Ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือได้อย่างเป็นอิสระ

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต สเกล (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541) ดังนี้

- ระดับคะแนน 5 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- ระดับคะแนน 4 มีความพึงพอใจในระดับมาก
- ระดับคะแนน 3 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- ระดับคะแนน 2 มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- ระดับคะแนน 1 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการกำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับปฏิบัติการนั้น ใช้วิธีการนำคะแนนสูงสุด ลบ คะแนนต่ำสุด และหารด้วยจำนวนชั้น ตามหลักสถิติการวัดการกระจายข้อมูล เพื่อให้ได้ความกว้างของ อันตรภาคชั้น โดยมีสูตรการคำนวณ (มานิตย์ สิงห์ทองชัย, 2558: 43) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1) / 5 = 0.8 \end{aligned}$$

การกำหนดเกณฑ์ดังกล่าว ได้ความกว้างของชั้น เท่ากับ 0.8 สามารถนำมากำหนดเกณฑ์ โดยละเอียดมากยิ่งขึ้นในการอธิบายความหมายของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อลวดลาย และ ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือ จากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ตามช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	แปลความว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	แปลความว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	แปลความว่า มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.61	แปลความว่า มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	แปลความว่า มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3.3 วิธีดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและวิธีการสร้างแบบประเมินจากหนังสือการศึกษาเบื้องต้น และหนังสือการวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 2) กำหนดกรอบที่จะประเมิน โดยแบ่งประเด็นที่จะประเมิน
- 3) สร้างแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ตามการกำหนดกรอบที่จะประเมิน
- 4) นำแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงและแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง ดังนี้

4.1)	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
คณะ.....	มหาวิทยาลัย.....
4.2)	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
คณะ.....	มหาวิทยาลัย.....
4.3)	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลวดลายผ้าทอมือ
คณะ.....	มหาวิทยาลัย.....
4.4)	ผู้เชี่ยวชาญด้านการทอผ้าทอมือ หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

4.5)

ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอมือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

5) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินกับผู้เชี่ยวชาญข้อ 4 มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency หรือ IOC) โดยมีคะแนน ดังนี้ ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจกับข้อความสอดคล้องกับประเด็นที่วิจัย ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความสอดคล้องกับประเด็นที่วิจัย ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจกับข้อความไม่สอดคล้องกับประเด็นที่วิจัย

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว โดยวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการวิจัย (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกค่า IOC รายข้อ ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

6) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาและได้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการทดสอบ (Try-out) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีคุณสมบัติตามความต้องการจะศึกษา หลังจากนั้น จึงนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมและนำมาทดสอบค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ซึ่งค่า α ควรจะมีค่าสูงกว่า 0.70 (มานิตย์ สิงห์ทองชัย. 2558: 89) จึงมีความน่าเชื่อถือได้

7) จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์

3.4 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ศึกษา	พัฒนา	ต้นแบบ
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและสำรวจบริบทชุมชน ลวดลายผ้า การทอผ้า เนื้อผ้า และผลิตภัณฑ์ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการออกแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวโน้มกระแสนิยมทางแฟชั่น 	<ul style="list-style-type: none"> ออกแบบลวดลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าเลือกลายผ้าทอมือ ทอผ้าทอมือ 	<ul style="list-style-type: none"> ผลิตภัณฑ์ผ้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ ประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ผ้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ

ภาพที่ 14 กรอบวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการออกแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาแนวโน้มกระแสการออกแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าทอมือ
4. ออกแบบลวดลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 ลาย พิจารณาจากขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
5. นำลายผ้าทอมือที่ออกแบบไปเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของลายผ้าทอมือ
6. นำลายผ้าทอมือที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญไปให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกันเลือกลายโดยการลงความคิดเห็นจากการสอบถาม
7. นำลายผ้าทอมือที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ไปทำการทอผ้าทอมือ
8. ผลิตชุดผ้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบเสื้อสำหรับสุภาพสตรี จำนวน 1 ตัว และทำการผลิตผ้าพันคอจำนวน 10 ผืน
9. นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตชุดผ้าแฟชั่นจาก ข้อ 8 ไปให้ผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าที่ผลิตขึ้น
10. ทำการวิเคราะห์ผลการทดลองและสรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานการออกแบบลายผ้าทอมือสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย
จากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วัน/เวลาดำเนินการ
1. กลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้ามีแนวคิดการออกแบบลายผ้าทอมืออย่างไร	1. ปฏิบัติการเชิงสำรวจ 2. สัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม	1. สัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น วัฒนธรรม และลวดลายผ้าที่ออกแบบ เป็นต้น	1. ได้สารสนเทศการออกแบบลวดลายผ้าของกลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า	เดือน กุมภาพันธ์ 2562
2.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา กลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชน ตำบลกุดหว้าเป็นอย่างไร	1. การเก็บเกี่ยวความรู้(Knowledge harvesting) 2.การสนทนากลุ่มย่อย(Focus group)	1. จัดอบรมผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้การออกแบบลวดลายสมัยใหม่ประยุกต์ใช้กับวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยแลกเปลี่ยนกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. ชุมชนฯ มีส่วนร่วมในการออกแบบลวดลายทอผ้าด้วยโปรแกรมออกแบบลายผ้า 3. ประยุกต์ใช้ลวดลายทอผ้ากับเสื้อผ้าสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย 4. เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5. ระบบสารสนเทศการจัดเก็บภูมิปัญญาลายผ้า	1. ได้องค์ความรู้การออกแบบลวดลายทอผ้าสมัยใหม่ร่วมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. ได้ลายผ้าทอมือจากโปรแกรม 3. ได้องค์ความรู้การประยุกต์ใช้ลวดลายผ้ากับแฟชั่นร่วมสมัย 4. ผลประเมินลายผ้าทอมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5. ได้ฐานข้อมูลจัดเก็บภูมิปัญญาลายผ้า	1-4. วันที่ 30-31 ตุลาคม 2562 5. เดือน พฤศจิกายน 2562
3.กลุ่มทอผ้าวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ออกแบบลายผ้าทอมือเพื่อนำมาสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่น ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปอย่างไร	1. การสนทนากลุ่มย่อย(Focus group) 2. การเล่าเรื่องราวออกมาเป็นลวดลายผ้า 3. การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	1. จัดอบรมนักออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นร่วมสมัยให้ความรู้แลกเปลี่ยนกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. ผลิตผ้าผืนต้นแบบ ตามข้อ 1	ได้ลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบลวดลายผ้า	1-2 วันที่ 30-31 ตุลาคม 2562
4.ผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อลวดลายออกแบบผ้าทอที่สามารถประยุกต์ใช้กับรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยอย่างไร	1. แบบสอบถาม	1. สอบถามผู้บริโภค และผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามที่มีความเห็นต่อเสื้อผ้าต้นแบบแฟชั่นร่วมสมัยที่มีลวดลายที่ออกแบบ	ผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์ผ้าที่ผลิตขึ้นอันส่งผลต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้น และเป็นแนวทางสำหรับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป	วันที่ 23-26 ธันวาคม 2562

3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการรวบรวมข้อมูลจากทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิมาวิเคราะห์หาแนวทางที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามขอบเขตของงานวิจัย แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ออกแบบลวดลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 ลาย พิจารณาจากขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ประเมินคุณภาพของลายผ้าทอมือจากผู้เชี่ยวชาญ และการเลือกลายผ้าทอมือจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปทอผ้าทอมือ

ส่วนที่ 4 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยว ที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

ส่วนที่ 6 สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.1) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2) ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลที่ได้และการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ออกแบบลวดลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 รูปแบบ พิจารณาจากขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ประเมินคุณภาพของลายผ้าทอมือจากผู้เชี่ยวชาญ และการเลือกลายผ้าทอมือจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปทอผ้าทอมือ

ส่วนที่ 4 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยว ที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ตำบลกุดหว้า
- 1.1) บริบทของพื้นที่

บ้านกุดหว้าเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ก่อตั้งมาประมาณ 150 ปี เดิมมีชื่อว่า “บ้านคาคาหว้า” ชาวกุดหว้าเป็นชนเผ่าผู้ไทยอพยพมาจากบ้านกระแตบ ตั้งอยู่ระหว่างกลางเมืองบกกกับเมืองวัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หลังจากศึกเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ สมัยรัชกาลที่ 3 ในปี 2370 ราชวงศ์เมืองวังก็แตก ปี 2387 ผู้ไทจากเมืองวังจำนวน 3,443 คน ถูกกวาดต้อนมาที่เมืองกุดสิมนารายณ์ (อำเภอกุฉินารายณ์ในปัจจุบัน) เจ้าเมืองวังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองกุดสิมนารายณ์ ชื่อ พระธิเบศวงค์ษา (กอ) เมื่อผู้ก่อตั้งหมู่บ้านนี้คือ นายโฮ้ง นายโต้น และนายเต่ง ทราบว่าเจ้าเมืองวังมาสร้างบ้านเมืองใหม่ ต่างก็พากันมีความยินดีจึงอพยพครอบครัวกว่า 60 คน ข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาฝั่งไท (สยาม) ตั้งบ้านเรือนกระจายกันอยู่หลายแห่ง เช่น บึงเฮือก บึงทรายวังน้ำเย็น ตาดโตน กะเปอะ วังพัน หนองแสง สามพี่น้องได้อยู่ที่บ้านหนองแสง (อำเภอเขาวง) และมีอาชีพล่าสัตว์ป่าเพื่อเป็นอาหารและขาย โดยได้เที่ยวออกล่าเนื้อเป็นประจำในเขตเขาภูผาผึ้ง ภูมะตูม ภูผาโง ต่อได้มาเห็นภูมิประเทศบริเวณคาคาหว้า ซึ่งเป็นบริเวณบ้านกุดหว้าปัจจุบันเป็นป่าไม้สูงหนาทึบ มีสัตว์ชุกชุมมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เป็นประเภทน้ำค้ำ น้ำบ่อ โดยเฉพาะที่ค้ำหว้ามีต้นหว้าใหญ่ขนาดสามคนโอบอยู่ต้นหนึ่ง มีน้ำพุไหลออกจากโคนต้นมิได้ขาด สัตว์หลายชนิดชอบมาอยู่บริเวณนี้มาก มีความอุดมสมบูรณ์ จึงอพยพครอบครัวมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านกุดหว้า ในวันอังคาร ขึ้น 13 ค่ำ เดือน 4 ปีมะเส็ง ปี 2399 เป็นต้นมา บ้านคาคาหว้าได้เปลี่ยนชื่อเป็นกุดหว้าตามคำสั่งของทางการเมื่อประมาณ 60 ปีที่ผ่านมา ในปี 2532 ได้ยกฐานะเป็นสุขาภิบาล ปี 2542 ได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล จำนวน 6 หมู่ คือ หมู่ที่ 1 2 8 9 11 และ 13

ภาพที่ 15 แสดงอาณาเขตของตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบลกุดหว้าเป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอกุฉินารายณ์ ประกอบไปด้วย 12 หมู่บ้าน ตำบลกุดหว้า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกุฉินารายณ์ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 10 กม. ประกอบไปด้วย 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านกุดหว้า หมู่ 2 บ้านกุดหว้า หมู่ 3 บ้านวังมน หมู่ 4 บ้านชุมซึ้ง หมู่ 5 บ้านโคกโก่ง หมู่ 6 บ้านห้วยแดง หมู่ 7 บ้านนาไคร้ หมู่ 8 บ้านกุดหว้า หมู่ 9 บ้านกุดหว้า หมู่ 10 บ้านห้วยแดง หมู่ 11 บ้านกุดหว้า หมู่ 12 บ้านชุมซึ้ง โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ต.หนองห้าง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดกับ ต.จุมจัง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.กุดหว้า อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บัวขาว และ จุมจัง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

อาชีพหลักคือการทำนา อาชีพเสริมคืออาชีพหัตถกรรม กลุ่มกิจกรรมต่างๆในหมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มจักสานไม้ไผ่ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน กลุ่มทอผ้า กลุ่มจักรสานพลาสติก เป็นต้น

1.1.1) ด้านเศรษฐกิจ

รายได้ประชากร รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในเขตเทศบาลรวมทั้งสิ้น 23,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

การเกษตรกรรม

- (1) พื้นที่ทำนา จำนวน 1,050 ไร่ ผลผลิต 25,000 ตัน/ปี
- (2) พื้นที่ทำสวน จำนวน 200 ไร่ ผลผลิต 15,000 ตัน/ปี

พืชที่สำคัญ

- (1) ข้าว จำนวน 1,050 ไร่ ผลผลิต 25,000 ตัน/ปี
- (2) มันสำปะหลัง จำนวน 50 ไร่ ผลผลิต 2,000 ตัน/ปี
- (3) อ้อย จำนวน 150 ไร่ ผลผลิต 18,000 ตัน/ปี

ด้านการประมง

- (1) แหล่งน้ำสาธารณะ เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ 3 แห่ง พื้นที่ 10 ไร่
- (2) ผลผลิตสัตว์จากแหล่งสาธารณะ 3 ตัน/ปี
- (3) หนอง บึง 3 แห่ง

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยประมาณ

- (1) โค 500 ตัว
- (2) กระบือ 300 ตัว
- (3) ไก่ 6,000 ตัว
- (4) สุกร 300 ตัว
- (5) เป็ด 400 ตัว
- (6) ห่าน 20 ตัว

1.1.2) ด้านอุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก - แห่ง (มีคนงานต่ำกว่า 100 คน หรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 1 ล้านบาท)

กิจกรรมการอุตสาหกรรม

- (1) กลุ่มแม่บ้านรวงทอง
- (2) กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ

ลักษณะทั่วไปของสถานประกอบการ

- (1) ห้างหุ้นส่วนจำกัด 1 แห่ง
- (2) ตลาดสด 2 แห่ง
- (3) ร้านค้าต่าง ๆ 29 แห่ง
- (4) ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง 2 แห่ง
- (5) ประเภทร้านอาหาร 4 แห่ง
- (6) ประเภทขายเครื่องใช้ไฟฟ้า 3 แห่ง
- (7) ประเภทร้านเสริมสวย - ร้านตัดผม 5 แห่ง
- (8) ประเภทร้านซ่อมรถ 4 แห่ง
- (9) ประเภทตัดเย็บเสื้อผ้า 4 แห่ง
- (10) ประเภทร้านช่างเชื่อมเหล็ก 4 แห่ง
- (11) ประเภทร้านขายเครื่องห่ม 1 แห่ง
- (12) ประเภทร้านขายเฟอร์นิเจอร์ 1 แห่ง
- (13) ประเภทร้านถ่ายรูป 1 แห่ง

1.1.3) ผลิตภัณฑ์จากไม้

ภายในตำบลกุดหว้าได้จัดตั้งกลุ่มสมาชิกเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ขึ้น ใน 6 หมู่บ้านมีสมาชิกรวมกัน 30 คน

1.1.4) กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้า

กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าเย็บมือ ตำบลกุดหว้า อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ ของเทศบาลตำบลกุดหว้า และองค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า มีทั้งหมด 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

- (1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรวงทอง ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 60 คน ประธานกลุ่ม (ปัจจุบัน)ได้แก่ นางบุญเลิง พันธุ์โพธิ์
- (2) กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 83 คน ประธานกลุ่ม (ปัจจุบัน)ได้แก่ นางสาวนารถนารี นารถโคตร

(3) กลุ่มสตรีบ้านโคกโก่ง ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 55 คน ประธานกลุ่ม (ปัจจุบัน)ได้แก่ นางไกรสี หนองสูง

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าแต่ละชนิดต่อปี

ชื่อกลุ่มอาชีพ	ปริมาณที่ผลิตได้			
	ผ้าสีพื้น	ผ้ากลุ่มไหล	ผ้าสไบ	ผ้าเย็บมือ
กลุ่มสตรีพัฒนาอุตสาหกรรม	1,050	560	4,840	91
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรวงทอง	1,484	850	1,100	659
กลุ่มสตรีบ้านโคกโก่ง				

1.1.5) ด้านการท่องเที่ยว

(1) แหล่งท่องเที่ยวในตำบลกุดหว้าประกอบด้วย ดังนี้

(1.1) บ้านชุมช้าง หมู่ 4 และหมู่ 12 เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป นวัตวิถี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตกเจ็ดสี ถ้ำผีน้อย ไหว้พระใหญ่วัดป่าราชพฤกษ์ กลุ่มอาชีพในชุมชน

(1.2) บ้านโคกโก่ง หมู่ 5 หมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมผู้ไท น้ำตกตาดสูง น้ำตกตาดยาว

(1.3) บ้านห้วยแดง หมู่ 6 และหมู่ 10 เป็นหมู่บ้านวิถีคนกับป่า

(1.4) บ้านกุดหว้า หมู่ 8 มีจุดเด่นคือผ้าทอพื้นเมือง หมู่ 11 กลุ่มเกษตรอินทรีย์

(1.5) บ้านโบราณ 100 ปี ของแม่ทองศรี ปัตลา

(1.6) วัดกตอกกุดหว้า หลวงพ่อองค์แสน

(1.7) วนอุทยานภูผาวัว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงดำน้อย

(1.8) น้ำตกตาดสูง

(1.9) น้ำตกตาดยาว

(1.10) ภูผาผึ้ง

(1.11) ผานางแอ่น

(1.12) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ปลาโบราณภูน้ำจั้น วนอุทยานภูน้ำจั้น

(1.13) โฮมสเตย์ ตำบลกุดหว้ามีจำนวนบ้านที่เข้าร่วมเปิดบ้านเป็นโฮมสเตย์เป็น 25 หลังคาเรือน ในพื้นที่ตำบลกุดหว้า ครอบคลุม 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 13

1.1.6) อาหารพื้นเมืองของชุมชน

อาหารคาว ได้แก่ แกงหอย แกงหน่อไม้ ต้มส้มไก่ ต้มยำไก่ (ภูไทสไตล์) ต้มข้าวไก่ แกงหวาย ป่นปลา ปู อ่อมบอน แกงผักขี้เหล็กใส่หนังวัว แจ่วผักสด แกงยอดผัก แกงคั่วไก่

ภาพที่ 16 อาหารพื้นเมืองของชุมชน (อาหารคาว)

อาหารหวาน ได้แก่ ข้าวต้มมัดแบบต่าง ๆ ข้าวหวาน บวดฟักทอง ใจ้ฟักทอง ถั่ว ต้มกะทิหวาน ข้าวหลาม ข้าวเคี้ยวกะทิมะพร้าว ข้าวแตงงา มันเผา บวดข้าวโพด บวดมันเทศ ข้าวโพดต้ม ข้าวต้มมัดกลอย ข้าวเม่า

ภาพที่ 17 อาหารพื้นเมืองของชุมชน (อาหารหวาน)

1.1.7) ด้านสังคม (สถิติการทะเบียนราษฎร ณ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562)

ประชากรในเขตเทศบาลมีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,056 คน 2,021 หลังคาเรือน แบ่งเป็น ประชากรชายทั้งสิ้น 2,554 คน ประชากรหญิงทั้งสิ้น 2,704 คน

การศึกษา ในเขตเทศบาลสามารถแบ่งแยกระดับการศึกษาได้ ดังนี้

- (1) โรงเรียนระดับอนุบาล, ศูนย์เด็กของรัฐบาล 2 แห่ง
- (2) โรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐบาล 2 แห่ง
- (3) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขยายโอกาสของรัฐบาล 1 แห่ง

ด้านศาสนา ศาสนาหลักที่ประชากรในเขตเทศบาลตำบลกุดหว้านับถือ คือ ศาสนาพุทธ มีวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดกกต้อกุดหว้า, วัดป่ากุดหว้า, วัดบ้านกุดหว้าเก่า

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ในรอบปีหนึ่งๆจะมีการจัดงานบุญ ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดทั้งปี อันได้แก่ วันขึ้นปีใหม่, บุญคูณลาน, บุญข้าวจี, บุญผะเหวด, งานประเพณีสงกรานต์, บุญบั้งไฟทะเลไล่ลาน, บุญบูชาผีบรรพบุรุษ (เจ้าปู่), บุญเข้าพรรษา, บุญข้าวประดับดิน (บุญข้าวสาก), บุญออกพรรษา, บุญกฐิน, บุญเข้ากรรม, บุญชำระบ้าน, งานประเพณีลอยกระทง และบุญทอดผ้าป่า ซึ่งงานประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ 1) ประเพณีบั้งไฟทะเลไล่ลาน จัดพิธีบวงสรวงที่วัดกกต้อกุดหว้า อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ ทุกอาทิตย์ที่ 3 ของเดือนพฤษภาคมของทุกปี 2) ประเพณีบุญพวงมาลัยไม้ไผ่ จัดพิธีทางศาสนาмаลัยไม้ไผ่บุญข้าวประดับดิน ที่วัดกกต้อกุดหว้า อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ และ 3) ประเพณีบุญข้าวสาก นิยมทำในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี

ด้านสาธารณสุข ในเขตเทศบาลมีบริการทางด้านสาธารณสุข ดังนี้ ศูนย์บริการสาธารณสุข/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุดหว้า จำนวน 1 แห่ง บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุดหว้า

- (1) นักวิชาการสาธารณสุข (ชำนาญการ) 1 คน
- (2) พยาบาลวิชาชีพ(ชำนาญการ) 2 คน
- (3) เจ้าพนักงานสาธารณสุข (ชำนาญการ) 1 คน
- (4) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข(ปฏิบัติการ) 1 คน
- (5) เจ้าพนักงานสาธารณสุข 1 คน
- (6) ลูกจ้างชั่วคราว 4 คน
- (7) ทีมงานนวดแผนไทย 9 คน

1.2) วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากผ้า

ชุมชนบ้านกุดหว้า เป็นชุมชนที่มีการทอผ้า และผลิตเสื้อผ้ามือ ผ้าพันคอ ผ้าสไบขิด ผ้าคลุมไหล่ และผ้ามัดหมี่ ผ้าขาวม้า มาช้านานนับแต่บรรพบุรุษ เนื่องจากชาวภูไท เชื่อว่าผู้หญิงหากทอผ้าไม่เป็นจะไม่สามารถออกเรือน ดังนั้นจึงจะเห็นว่ามีการทอผ้าเกือบทุกบ้าน ด้านการรวมกลุ่มนั้นพบว่ามีกรรวมกลุ่มทอผ้าตั้งแต่ปี 2532 โดยพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยที่ส่งเสริมการตั้งกลุ่ม โดยมีทั้งหมด 3 กลุ่ม โดยกลุ่มของบ้านกุดหว้าในปี 2548 พบว่ามีสมาชิกโดยรวม 80 คน มีทุนดำเนินการประมาณ 80,000 บาท แต่ในปัจจุบันคือปี 2561 ในแต่ละกลุ่มมีเหลือสมาชิกประมาณ 30 คนและมีทุนดำเนินการประมาณ 220,000 บาท สาเหตุที่

สมาชิกลดลงเนื่องจากมีการเสียชีวิตไปเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีการเปิดรับสมาชิกทั้งปี แต่ไม่มีผู้สมัครเพิ่ม โดยสมาชิกปัจจุบันเป็นรุ่นที่สอง แต่ก็มีอายุค่อนข้างมากโดยเฉลี่ยประมาณ 45 ปีขึ้นไป ในกลุ่มมีผู้ทำอาชีพด้านการทอผ้าและเย็บผ้าเป็นอาชีพหลักประมาณ 10 คน/กลุ่ม ทุกกลุ่มมีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ยอดขายของกลุ่มประมาณ 70,000 – 80,000 บาทต่อปี วัตถุประสงค์การผลิตคือเส้นด้ายมีสองประเภทคือเส้นด้ายฝ้ายและเส้นด้ายเรย่อน วัตถุประสงค์ทั้งหมดซื้อจากแม่ค้าพ่อค้าที่อำเภอเขาวง และพบว่ามีการผูกขาดการซื้อเพียงเจ้าเดียว และมักพบว่าจะมีปัญหาต้องรอสินค้าที่สั่งประมาณ 2 สัปดาห์ และกลุ่มเองมีเงินทุนสำรองน้อยไม่สามารถสต็อกเส้นด้ายไว้คราวละมากๆ โดยกลุ่มมีปัญหาความไม่พอใจของเส้นด้ายบ่อยและต้องรอคอยด้ายนาน สาเหตุที่ต้องผูกขาดซื้อเจ้าเดียวเพราะเคยซื้อที่อื่นคุณภาพสินค้าไม่สม่ำเสมอ ด้านผลิตภัณฑ์พบว่าไม่มีแบบให้เลือกจำกัด เพราะหากเปลี่ยนแบบบ่อยจะเสียเวลาในการตั้งพิมพ์ และมีต้นทุนด้านการสูญเสีย ทำให้กลุ่มแต่ละกลุ่มจะผลิตสินค้าไม่หลากหลาย การตั้งราคาขายก็มีกำไร 10 – 20% ขึ้นอยู่กับขายปลีกหรือขายส่ง โดยสัดส่วนการขายจะขายส่งให้พ่อค้าคนกลางประมาณ 60% ขายหน้าร้าน 30% และขายออนไลน์ ประมาณ 10% ปัญหาที่พบมากคือการหยุดทอช่วงหน้าฝน การผลิตสินค้าไม่ทันเพราะผู้ทอมีคนน้อย เช่นสไบสีขาว จะมีผู้ทอประมาณ 3 คนแต่ในช่วงเข้าพรรษาและออกพรรษาความต้องการสูงสินค้าจะขาดส่งไม่ได้ ส่วนสินค้าประเภทอื่นมีการทอเก็บไว้เพื่อจำหน่ายมีสต็อกสินค้าคงเหลือ แต่กลุ่มมองว่ากลุ่มยังไม่มีปัญหาด้านการขายมากนัก เพราะแม้วัตถุดิบขึ้นราคากลุ่มก็ขายราคาส่งราคาเดิม เพราะถ้าขึ้นราคาจะขายไม่ได้ และพบว่าสมาชิกกลุ่มมีการทอผ้ามีคุณภาพต่างกันเพราะต้องการลดต้นทุนการใช้เส้นด้าย เนื่องจากหากทอแน่นจะเปลืองเส้นด้าย จึงทำให้มีการลดคุณภาพการทอลง ด้านยอดขายพบว่าขายได้ปีละประมาณ 80,000 บาท โดยเดิมเคยมียอดขายประมาณ 150,000 – 200,000 บาท แต่กลุ่มเชื่อว่าเพราะเศรษฐกิจไม่ดียอดขายจึงลดลง ในด้านการบริหาร กลุ่มมีการแบ่งสรรกำไรชัดเจน แต่พบว่ากลุ่มมีการลาออกและไม่มีคนสมัครเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มวิสาหกิจและชุมชนมีความต้องการดังนี้

- (1) ชุมชนต้องการให้มีการบันทึก จำแนกสายผ้า เอกลักษณะของท้องถิ่นที่แสดงคุณค่าทางวัฒนธรรม อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญาและความรู้
- (2) ชุมชนต้องการให้มีจำนวนของผู้สนใจเข้ามาทำอาชีพด้านการทอผ้า การเย็บผ้าด้วยมือ เพิ่มมากขึ้นโดยเน้นกลุ่มเยาวชนและคนหนุ่มสาว
- (3) กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้า ต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของตลาด ขณะเดียวกันต้องสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพราะเดิมหากเปลี่ยนแบบผลิตมักเป็นการเพิ่มของต้นทุนมากกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาขาย หรือการเพิ่มขึ้นของรายได้
- (4) กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้า ต้องการพัฒนาช่องทางการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้ที่ยั่งยืน ต้องการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตและการจำหน่ายที่มีความยั่งยืน

2) ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย และผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

- 2.1) ลายผ้าทอมือดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า

ชาวภูไทเป็นชนเผ่าที่ทำเครื่องนุ่งห่มใช้สอยเอง ในอดีตนั้นวัสดุที่ใช้สำหรับทำเสื้อผ้าโดยส่วนมากจะมาจากธรรมชาติ ผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การปลูกฝ้าย ไปจนถึงขั้นตอนการทอเป็นผ้า ซึ่งวิถีชีวิตของชาวภูไทนั้นจะอยู่กับธรรมชาติ เช่น ป่า เขา เป็นต้น ดังนั้น ลวดลาย การทอผ้า จึงเป็นภาพ เป็นลวดลายที่มาจากธรรมชาติในท้องถิ่น

จากการลงพื้นที่วิจัยเพื่อสำรวจ สัมภาษณ์ ชุมชนตำบลกุดหว้า ประกอบด้วย ร้านค้าสหกรณ์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และกลุ่มแม่บ้านที่ทอผ้า ได้ข้อมูลลวดลายผ้าที่เป็นของดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า ดังนี้

2.1.1) ลายดอกหวาย มีต้นกำเนิดลวดลายมาจากดอกของต้นหวาย ซึ่งเป็นไม้เลื้อยหรือไม้รอเลื้อยตระกูลปาล์ม มีดอกเป็นช่อ สีขาวปนเหลือง มีผลค่อนข้างกลม ลวดลายบนผลหวายจะมีลักษณะเป็นเหมือนกลีบที่วางตำแหน่งสลับกัน ซึ่งเป็นที่มาของเส้นลวดลายบนผ้า ดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ผ้าทอมือลายดอกหวาย

ที่มา : ณรงค์ฤทธิ มະสุใส และคณะ(2562)

ผ้าทอมือลวดลายดอกหวาย ซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า โดยในปัจจุบันลวดลายนี้ ยังคงมีการทออย่างต่อเนื่อง และนิยมนำมาทำเป็นผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น

2.1.2) ลายสัปะรด มีต้นกำเนิดลวดลายมาจากผลสัปะรด และลวดลายของตาที่อยู่ในสัปะรด ซึ่งชาวภูไท กุดหว้านั้น นิยมนำลวดลายต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติมาทำเป็นลวดลายผ้า ดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 ผ้าทอมือลายสัปะรด

ที่มา : ณรงค์ฤทธิ มะสุใส และคณะ(2562)

ผ้าทอมือลายสัปะรด จะมีความยากในการทอมากกว่าลายอื่น ๆ เนื่องจากต้องมีการใช้ไม้ขัด เพื่อให้ได้รูปแบบตามที่ต้องการ ผ้าทอจากลายสัปะรดนี้ นิยมนำมาทำเป็นผ้าคลุมไหล่ และบางครั้งก็นำมาผสมผสานกับลายดอกหวาย

2.1.3) ลายตาม่อง เป็นลายที่มีลักษณะเป็นตารางสีเหลี่ยมสลับสีกับสีผ้าพื้น ปัจจุบันนิยมเรียกตามสมัยนิยมว่า ลายสก๊อต (Scott) ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ผ้าทอมือลายตาม่อง

ที่มา : ณรงค์ฤทธิ มะสุใส และคณะ(2562)

2.1.4) ลายงูลอย เป็นลายที่มีรูปร่างลักษณะโค้งขดไปมา คล้ายกับงูที่กำลังเลื้อยอยู่ (ในภาษาภูไท ของชุมชนตำบลกุดหว้า เรียก งูเลื้อย ว่า งูลอย) ดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 ผ้าทอมือลายงูลอย

ที่มา : ณรงค์ฤทธิ มະสุใส และคณะ(2562)

ผ้าทอมือลายงูลอยนี้ ตั้งแต่โบราณแล้วว่า แม่จะให้ลูกสาวได้ฝึกทอผ้า จะให้เริ่มฝึกทอจากลายงูลอย ซึ่งเป็นลายที่ง่ายต่อการเริ่มฝึกฝน จึงมีคำกล่าวของคนโบราณว่า “ถ้าผู้หญิงทอผ้าลายงูลอย ไม่ได้ก็จะไม่ได้สามี” จึงเห็นได้ชัดเจนจากคำกล่าวของคนสมัยก่อนว่า ลายงูลอยนี้ เป็นลายที่ง่ายต่อการฝึกฝน

2.2) ผลกระทบสินค้าจากผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

ชุมชนตำบลกุดหว้ามีสหกรณ์กลุ่มทอผ้าซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของแม่บ้านที่มีอาชีพเสริมเป็นการทอผ้า และได้จัดตั้งร้านค้าสหกรณ์ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าที่สมาชิกของสหกรณ์ได้ผลิตขึ้น โดยจะมีการปันผล กันทุกสิ้นปี ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในร้านค้าสหกรณ์ได้แก่ ผ้าทอผืนสีพื้น ชุดพื้นเมือง (ชุดภูไท) เสื้อ กางเกง ฯลฯ โดยสินค้าที่ได้รับความนิยมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าทอได้แก่ 1) ผ้าคลุมไหล่ 2) ผ้าพันคอ และ 3) ผ้าพื้นสี

2.3) ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า

2.3.1) .บั้งไฟทะเล ประเพณีบุญบั้งไฟทะเลเป็นประเพณีที่สะท้อนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวภูไท หรือแม่กระทั่งชาวอีสาน เป็นประเพณีเพื่อการขอฟ้าขอฝน ในการที่จะมีน้ำเพื่อทำการเกษตร การจุดบั้งไฟทะเล ตามความเชื่อ เป็นการบูชาพญาแถน ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี และความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจุบันมีการส่งเสริมเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรม ซึ่งบั้งไฟทะเล ของชุมชนตำบลกุดหว้ามีเอกลักษณ์และเป็นแห่งเดียวของภาคอีสาน แต่ละปีจะมีงานประเพณีนี้จัดขึ้น และมีการผลิตบั้งไฟทะเลโดยช่างที่มีความชำนาญ โดยมีบั้งไฟทะเลขนาด เล็ก ไปจนถึงขนาดใหญ่ เรียกว่า บั้งไฟทะเลหมื่น บั้งไฟทะเลแสน ไปจนถึง บั้งไฟทะเลล้าน ดังภาพที่ 22

ภาพที่ 22 บั้งไฟทะเลตำบลกุดหว้า

ที่มา : <http://thaifest.tourismthailand.org/uploads/201904/20190425122314.jpg>

2.3.2) มาลัยไม้ไผ่ มาลัยไม้ไผ่ เป็นศิลปะที่มีมานาน ชาวบ้านจะทำมาลัยไม้ไผ่ โดยการนำเอาไม้ไผ่มาเหลาให้บางแล้วตัดทรงให้เป็นดอกไม้ ร้อยเป็นมาลัย สำหรับนำไปใช้ในพิธีบุญ เช่น เทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งจะนำมาลัยไม้ไผ่พร้อมด้วยปัจจัยต่างๆ นำไปวัดเพื่อแห่รอบๆ โบสถ์ เรียกว่า แห่ยอดพวงมาลัย ซึ่งก็จะนำไปแขวนไว้รวมกันเป็นพุ่มขนาดใหญ่เป็นต้นกัลปพฤกษ์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ดังภาพที่ 23

ภาพที่ 23 มาลัยไม้ไผ่กุดหว้า

ที่มา : <https://siamrath.co.th/n/30949>

มาลัยไม้ไผ่สำหรับพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนั้นยังได้มีการนำไปประดิษฐ์เป็นสิ่งของอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เข็มกลัดดอกไม้ ปิ่นปักผม หรือเป็นเครื่องตกแต่งอื่นๆ เป็นต้น มาลัยไม้ไผ่ถือเป็นผลิตภัณฑ์เด่นที่เป็นภูมิปัญญาของชุมชนกุดหว้า ตำบลกุดหว้า จนสามารถนำมาต่อยอดสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ออกแบบลวดลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 9 รูปแบบ
พิจารณาจากขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี และ เอกลักษณ์ของตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์

1) การออกแบบลายผ้าจากอัตลักษณ์ของชุมชน

การออกแบบลายผ้าจากอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งในกิจกรรมของการวิจัยนี้ ได้มีการอบรมการ
ออกแบบลายผ้าทอมือให้แก่ชุมชนกุดหว้า เพื่อเป็นการเรียนรู้วิธีการออกแบบลายผ้า การออกแบบลายผ้าที่
เป็นอัตลักษณ์ ซึ่งการอบรมเป็นดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 24 การอบรมการออกแบบลายผ้า

ภาพที่ 25 ชุมชนกุดหว้าร่วมกันนำเสนออัตลักษณ์ของตน

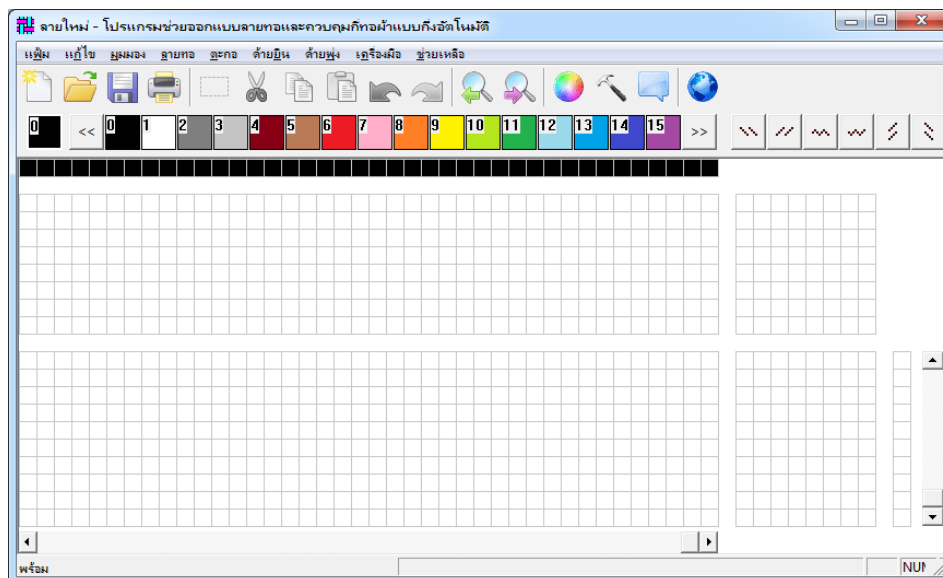

ภาพที่ 26 การนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า

ผลการอบรมการออกแบบลายผ้าที่เป็นอัตลักษณ์นั้น ทำให้ชุมชนมีความรู้และทักษะในการออกแบบลายผ้า โดยดึงเอาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่มีอยู่ในชุมชนตำบลกุดหว้า เช่น ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีการ การละเล่น ฯลฯ มาแสดงออกในการออกแบบลายผ้าทอมือ ซึ่งทำให้ลายผ้าที่ออกแบบนั้นมีอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้าผสมผสานอยู่ในแต่ละลวดลายที่ออกแบบ

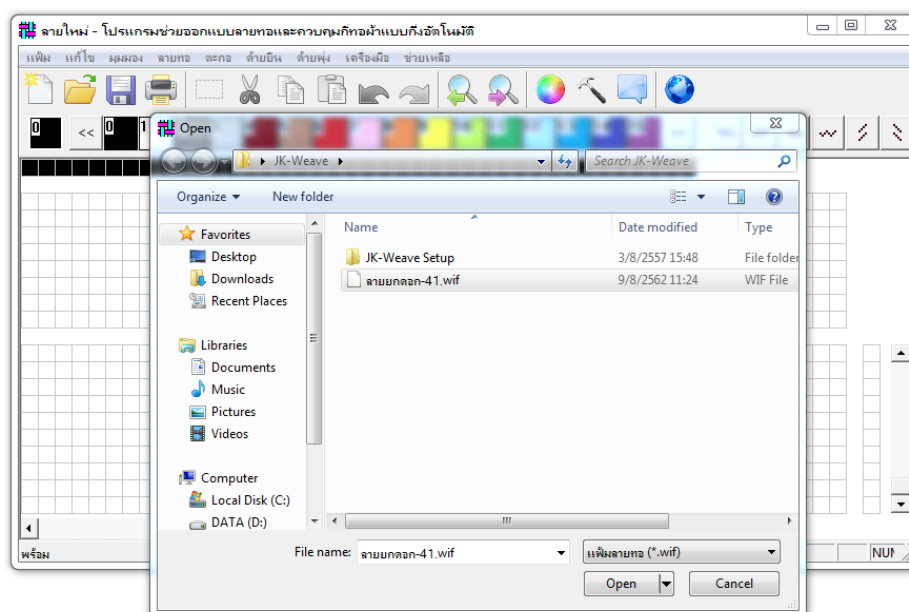
2) การออกแบบลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมการออกแบบลวดลายผ้าชื่อ JK Weave โดยเป็นโปรแกรมที่ติดตั้งในคอมพิวเตอร์ ระบบปฏิบัติการ Windows (รองรับ Windows 7, 8 และ Windows 10) โปรแกรมรองรับการใช้งานภาษาไทย จึงสะดวกแก่ผู้ใช้ ที่จะสามารถเข้าใจโปรแกรมได้โดยง่าย (เผ่าภิญโญ ศิพะเนาว์ และจักรภพ ใหม่เสน, 2555) ตัวอย่างโปรแกรมแสดงดังภาพที่ 27

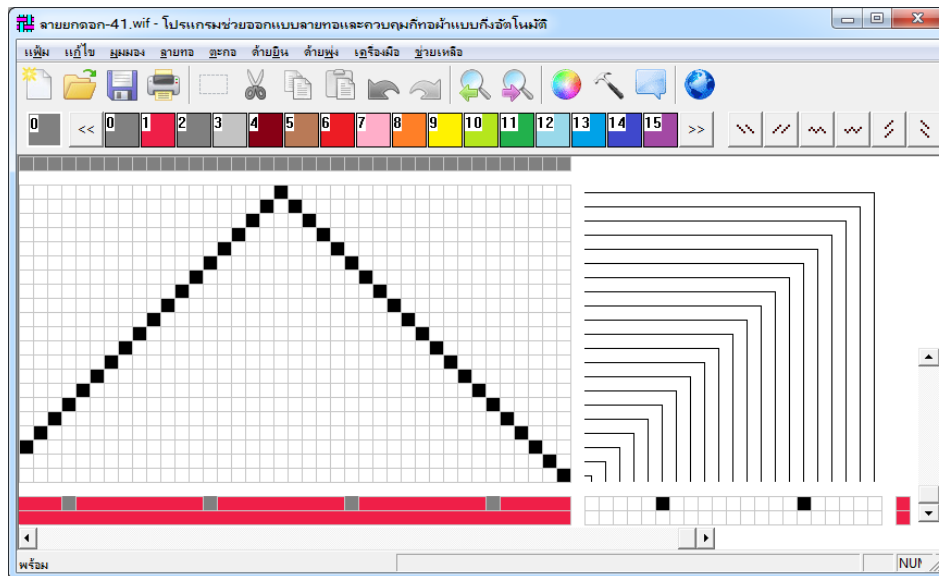
ภาพที่ 27 โปรแกรม JK-Weave

โปรแกรม เป็นโปรแกรมสำหรับช่วยออกแบบลายทอและควบคุมกี่ทอแบบกึ่งอัตโนมัติ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถที่จะนำไปออกแบบลวดลายผ้าทอ สามารถบันทึกลวดลายเป็นไฟล์ นามสกุล .wif โดยไฟล์ .wif จะสามารถนำไปใช้งานต่อได้ ตัวอย่างการนำไฟล์ .wif มาใช้ในโปรแกรม ดังภาพที่ 28

ภาพที่ 28 การเปิดไฟล์ wif ในโปรแกรม

การใช้เมนูเปิด (Open) สำหรับนำเข้าไฟล์ .wif เพื่อใช้งานไฟล์ลายผ้าที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งก็จะปรากฏลวดลายขึ้นในโปรแกรม ดังภาพที่ 29

ภาพที่ 29 การออกแบบลายผ้าในโปรแกรม JK-Weave

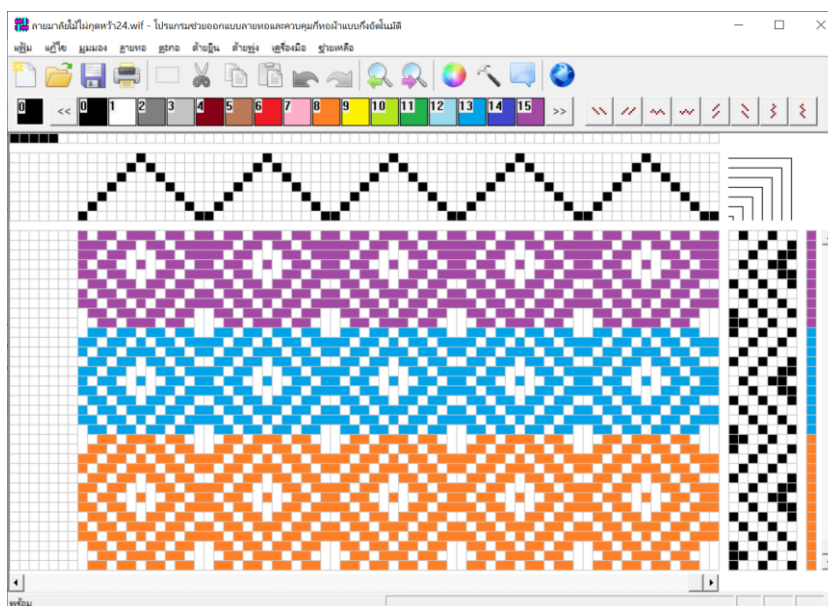
การอบรมได้พัฒนาการออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้แก่ชุมชน เพิ่มทักษะความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการออกแบบลายผ้า จากเดิมที่ชุมชนเองมีการออกแบบด้วยวิธีการดั้งเดิม คือออกแบบ วาด ลวดลายบนกระดาษ แล้วค่อยแกะลาย นำไปทอ จึงจะเห็นภาพลวดลายที่ออกแบบ แต่การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะทำให้ขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ลดระยะเวลา เพิ่มความสะดวกในการได้เห็นภาพลวดลายได้รวดเร็วขึ้น ดังรูป

ภาพที่ 30 การอบรมออกแบบลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 31 การนำลายผ้าเข้าสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 32 ลายผ้าที่กำลังออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

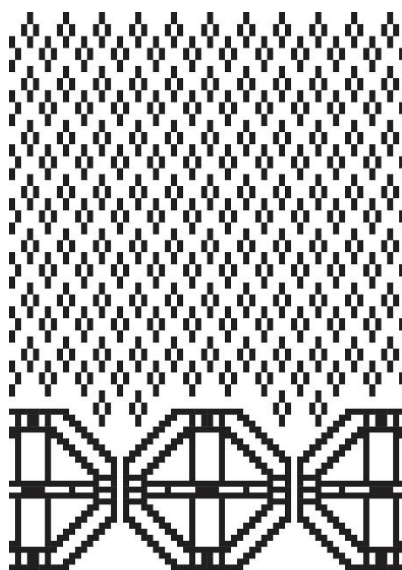
ภาพที่ 33 ลายผ้าที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลที่ได้จากการพัฒนาการออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ทำให้ชุมชนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในกระบวนการออกแบบลายผ้าทอมือ ซึ่งทำให้ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการออกแบบ โดยในงานวิจัยนี้ กระบวนการออกแบบลายผ้าทอมือที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า โดยมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบลายผ้าทอมือ ทำให้ได้ลวดลายผ้าทอมือขึ้นมาใหม่ จำนวน 9 ลาย ดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

3) ลายภาพที่ออกแบบ

จากการวิเคราะห์บริบทของชุมชน ลวดลายผ้าทอมือ การทอผ้า เนื้อผ้าที่ทอลวดลาย ผลิตภัณฑ์สินค้าจากผ้าทอมือ ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า ในส่วนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้นำมาออกแบบลวดลายผ้าทอมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้าด้วยคอมพิวเตอร์ ทำให้ได้รูปแบบของลายผ้าทอมือจำนวน 9 รูปแบบ ดังนี้

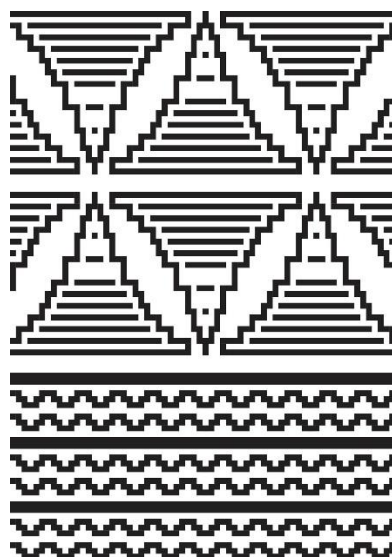
รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 34 ลายดอกหวายผสมตะไลล้าน

ลายดอกหวายผสมตะไลล้าน ลายนี้เป็นลวดลายที่ออกแบบมาจากลายดอกหวายหรือลายดอกแก้ว ซึ่งเป็นลวดลายที่มีการทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันผสมผสานกับลวดลายตะไลล้าน ซึ่งเป็นประเพณีที่ขึ้นชื่อของชุมชนกุศหว้า

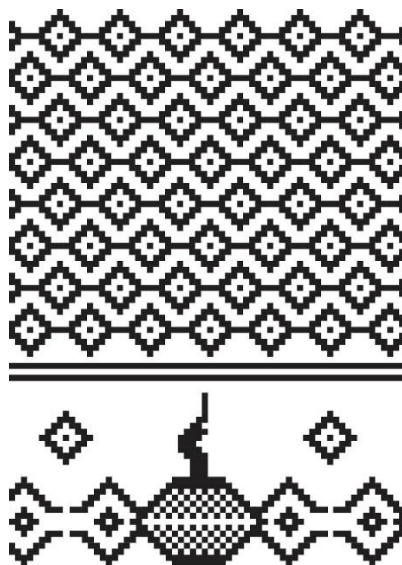
รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 35 ลายงูลอยผสมพระธาตุยาคู

ลายงูลอยผสมพระธาตุยาคู โดยลายงูลอยเป็นลวดลายที่มีการทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันผสมผสานกับลายพระธาตุยาคูซึ่งเป็นปูชนียสถานที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์

รูปแบบที่ 3

ภาพที่ 36 ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่

ลายดอกแก้วมาลัยไม้ไผ่ ซึ่งประกอบด้วยลวดลายดอกแก้ว ที่เป็นลวดลายที่มีการทอมาตั้งแต่ดั้งเดิมและมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันผสมผสานกับลายมาลัยไม้ไผ่ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ที่มีชื่อเสียงและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุศหว้า

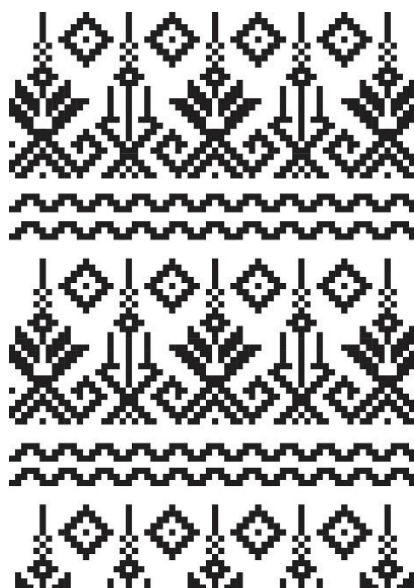
รูปแบบที่ 4

ภาพที่ 37 ลายงูลอยใหญ่ผสมลายซิด

ลายงูลอยใหญ่ผสมลายซิด ซึ่งลายงูลอยได้ทำการขยายให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งถือว่าลายงูลอยเป็นลายดั้งเดิมแล้วนำมาผสมผสานกับลายซิด ซึ่งเป็นลายที่มีการนิยมทอเป็นลายปรากฏตามหมอน

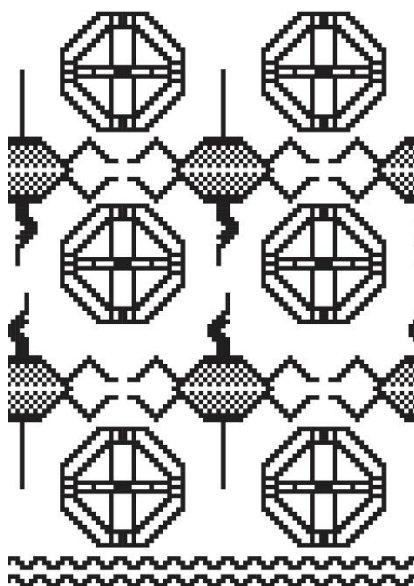
รูปแบบที่ 5

ภาพที่ 38 ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้ว

ลายพานบายศรีประดับด้วยลายดอกแก้วและลายงูลอย พานบายศรี เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมบายศรี ซึ่งเป็นประเพณีที่ประกอบขึ้นเพื่อทำการเรียกขวัญตามความเชื่อของชุมชน ออกแบบและประดับด้วยลายดอกแก้ว และลายงูลอย ซึ่งเป็นลายดั้งเดิมของชุมชนกุดหว้า

รูปแบบที่ 6

ลายตะไลล้านผสมลายมาลัยไม้ไผ่และงูลอย ประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้านเป็นประเพณีที่มีการสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นประเพณีที่มีชื่อเสียง และเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า เพราะตะไลล้านมีการสร้างขึ้นในชุมชนกุดหว้า ผสมกับลายมาลัยไม้ไผ่เป็นหัตถกรรมชุมชนที่มีชื่อเสียง

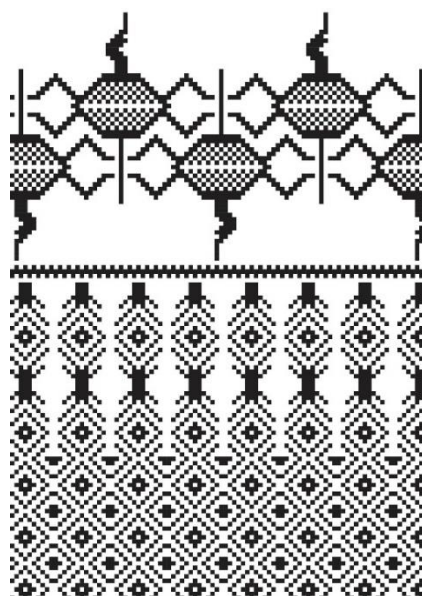
รูปแบบที่ 7

ภาพที่ 39 ลายรูปคนผสมดอกชิตครึ่งหนึ่ง

ลายรูปคนผสมดอกชิตครึ่งหนึ่ง ปังบอกถึงผู้คนชาวภูไท ซึ่งตรงส่วนหัวของรูปคนจะเป็นลายดอกแก้ว และผสมด้วยลายชิตครึ่งหนึ่ง

รูปแบบที่ 8

ภาพที่ 40 ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า

ลายมาลัยไม้ไผ่กุดหว้า เป็นลายที่ออกแบบประกอบด้วยลายมาลัยไม้ไผ่ ซึ่งเป็นหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้า และผสมผสานกับลายดั้งเดิมของชุมชนกุดหว้า เช่น ลายดอกแก้ว หรือลายดอกหวาย และลายสัปประดหรือลายปลาตะเพียน โดยลายดังกล่าวมีการสืบทอดกันมาและยังคงมีการทอจนถึงปัจจุบัน แต่ในการออกแบบได้มีการออกแบบใหม่เพื่อให้การทอทำได้สะดวกรวดเร็วมมากขึ้น

รูปแบบที่ 9

ภาพที่ 41 ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า

ลายดอกแก้วผสมใบต้นหว้า ออกแบบมาจากลายดอกแก้วซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีการทอมาจนถึงปัจจุบัน ผสมกับลวดลายใบต้นหว้าใหญ่ ซึ่งเป็นต้นไม้เก่าแก่ต้นใหญ่ที่มีมาตั้งแต่เดิมที่ชุมชนกุศหว้ามาตั้งถิ่นฐาน ประดับตกแต่งด้วยลายตะขอ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ประเมินคุณภาพของลายผ้าทอมือจากผู้เชี่ยวชาญ และการเลือกลายผ้าทอมือจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุศหว้า อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปทอผ้าทอมือ

1) ผลการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือของผู้เชี่ยวชาญ

1.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	40.00
หญิง	3	60.00
รวม	5	100

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-
25 - 35 ปี	1	20.00
36 - 45 ปี	2	40.00
มากกว่า 45 ปี	2	40.00
รวม		100
3. สถานภาพ		
โสด	2	40.00
สมรส	3	60.00
ม่าย/หย่าร้าง	-	
รวม	5	100
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	40.00
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	2	40.00
ปริญญาเอก	1	20.00
รวม	5	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สอบผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) อายุระหว่าง 36 - 45 ปี และ มากกว่า 45 ปี (ร้อยละ 40.00) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 60.00) ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท และต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 40.00)

1.2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 4 การประเมินคุณภาพหลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

รายการประเมินคุณภาพ	$\bar{x}$	S.D	คุณภาพ
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 1			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.8	0.44	มาก
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.6	0.54	มาก
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	3.2	0.83	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	3.4	0.54	ปานกลาง
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.6	0.54	มาก
รวม	3.52	0.78	มาก
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 2			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.2	0.44	ปานกลาง
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.4	0.54	ปานกลาง
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	3	0.70	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	3.2	0.44	ปานกลาง
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.4	0.54	ปานกลาง
รวม	3.24	0.53	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.6	0.55	มาก
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.8	0.45	มาก
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	3.2	0.84	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	3.6	0.55	มาก
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.8	0.84	มาก
รวม	3.60	0.64	มาก

ตารางที่ 4 การประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	คุณภาพ
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 4			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.0	0.71	ปานกลาง
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.2	0.84	ปานกลาง
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	2.8	0.45	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	2.6	0.55	ปานกลาง
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.0	0.71	ปานกลาง
รวม	2.9	0.65	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	4.2	0.45	มาก
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.2	0.45	มาก
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	3.4	0.55	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	4.0	0.00	มาก
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.8	0.45	มาก
รวม	3.9	0.38	มาก
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 6			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.0	0.71	ปานกลาง
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	2.8	0.45	ปานกลาง
3. องค์กรประกอบการลายทอสวยงาม	2.8	0.45	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	3.0	0.00	ปานกลาง
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	2.6	0.55	ปานกลาง
รวม	2.8	0.43	ปานกลาง

ตารางที่ 4 การประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	คุณภาพ
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 7			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	3.4	0.55	ปานกลาง
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.2	0.45	ปานกลาง
3. องค์ประกอบการลายทอสวยงาม	2.8	0.45	ปานกลาง
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	2.8	0.45	ปานกลาง
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.0	0.71	ปานกลาง
รวม	3.0	0.52	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	4.0	0.71	มาก
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.2	0.45	มาก
3. องค์ประกอบการลายทอสวยงาม	4.4	0.55	มาก
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	4.4	0.55	มาก
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	4.2	0.84	มาก
รวม	4.2	0.62	มาก
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9			
1. ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ	4.0	0.71	มาก
2. ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.2	0.45	มาก
3. องค์ประกอบการลายทอสวยงาม	4.0	0.71	มาก
4. ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น	3.8	0.45	มาก
5. ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และ เอกลักษณ์ของชุมชน	3.8	0.45	มาก
รวม	4.0	0.55	มาก
เฉลี่ยรวมลวดลายผ้าทอมือทั้ง 9 รูปแบบ	3.46	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยกับคุณภาพของลายทอผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ($\bar{x} = 4.2$) ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 ($\bar{x} = 4.0$) และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 ($\bar{x} = 3.9$)

2) ผลการประเมินการเลือกลายผ้าทอมือจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้า

2.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสำหรับเลือกลายผ้าทอมือเพื่อนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	50	100
รวม	50	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
25 - 35 ปี	2	4
36 - 45 ปี	12	24
มากกว่า 45 ปี	36	72
รวม	50	100
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	100
ปริญญาตรี	0	0
ปริญญาโท	0	0
ปริญญาเอก	0	0
รวม	50	100

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

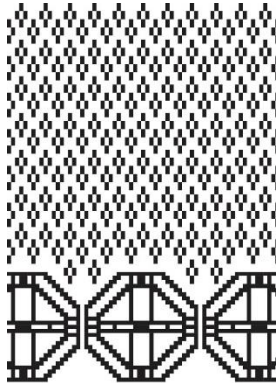
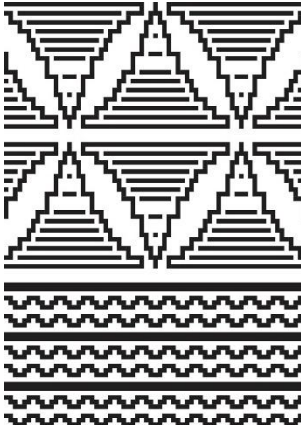
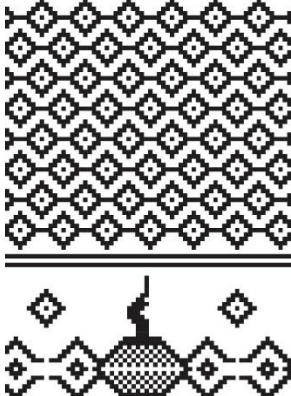
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
เกษตรกร	45	90
ลูกจ้างชั่วคราว หรือ รับจ้างทั่วไป	5	10
พนักงานของรัฐ	0	0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0	0
พนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน	0	0
ข้าราชการ	0	0
รวม	50	100
5. รายได้/เดือน		
ต่ำกว่า 10,000	50	100
10,001-20,000	0	0
20,001-30,000	0	0
มากกว่า 30,000	0	0
รวม	50	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100) อายุมากกว่า 45 ปี (ร้อยละ 72) ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 100) มีอาชีพ เกษตรกร(ร้อยละ 90) มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 (ร้อยละ 100)

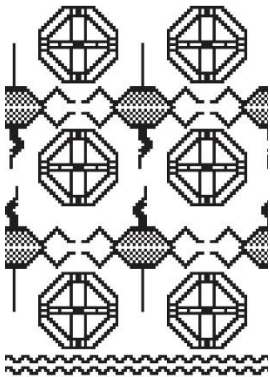
2.2 ผลความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้าต่อการเลือกฉายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ) จำนวน 9 รูปแบบ ดัง

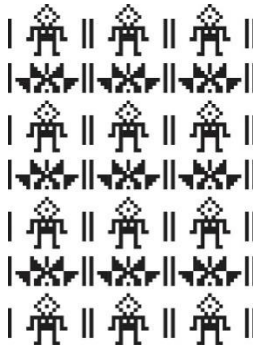
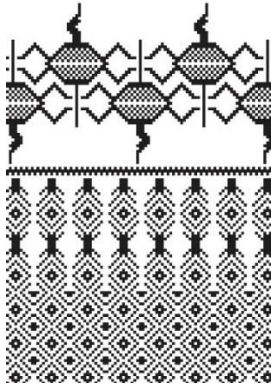

ตารางที่ 6 การเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สีน้าแฟชั่นร่วมสมัย

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 1 	3.45	1.02	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 2 	3.13	0.97	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 	3.57	1.11	มาก

ตารางที่ 6 การเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สีน้าแฟชั่นร่วมสมัย (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 4 	2.91	1.16	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 	3.63	1.02	มาก
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 6 	2.79	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 6 การเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 7 	2.83	1.02	ปานกลาง
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 	3.66	1.14	มาก
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 	3.32	1.03	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกสายผ้าทอมือ สำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย โดยรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ($\bar{x} = 3.66$) ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 ($\bar{x} = 3.63$) และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 ($\bar{x} = 3.57$)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ

1) นำลายผ้าทอมือมาผลิตชิ้นงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

1.1) นำรูปแบบที่ได้จากการวิเคราะห์คัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้ามาวางแผน จัดเตรียมวัสดุ และระบุเทคนิคการทอที่เหมาะสมกับรูปแบบผ้าและโครงสร้างของผ้าทอมือ

1.2) เตรียมวัสดุสำหรับการทอ เช่น เส้นด้าย กี่ทอผ้า เป็นต้น

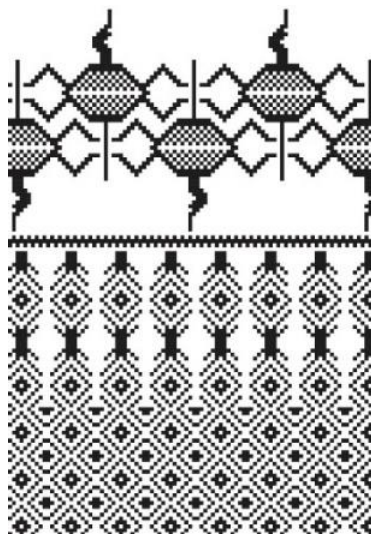

ภาพที่ 42 การจัดเตรียมเส้นด้าย

ภาพที่ 43 การเตรียมอุปกรณ์การทอผ้าทอมือสำหรับผลิตสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

2) ผลการทอลายผ้าต้นแบบ หลังจากที่ได้ทำการออกแบบลายผ้าและการจัดเตรียมเครื่องมือ วัสดุ ในการทอแล้ว ผลการทอลายต้นแบบ ได้ผลดังนี้

ภาพที่ 44 ลายต้นแบบที่มาจาก การออกแบบ

ภาพที่ 45 การทอผ้าลายต้นแบบ

ภาพที่ 46 ผ้าลายต้นแบบที่ทอเสร็จแล้ว

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยว ที่มีต่อ
รูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	27.70
หญิง	258	72.30
รวม	357	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	27	7.60
25 - 35 ปี	102	28.60
36 - 45 ปี	159	44.50
มากกว่า 45 ปี	69	19.30
รวม	357	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	107	30.00
ปริญญาตรี	154	43.10
ปริญญาโท	82	23.00
ปริญญาเอก	14	3.90
รวม	357	100.00
4. อาชีพ		
เกษตรกร	20	5.60
ลูกจ้างชั่วคราว หรือ รับจ้างทั่วไป	42	11.80
พนักงานของรัฐ	70	19.60
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	66	18.50
พนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน	89	24.90
ข้าราชการ	70	19.60
รวม	357	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

5. รายได้เฉลี่ย		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	8	2.20
10,001-20,000 บาท	65	18.20
20,001-30,000 บาท	215	60.20
มากกว่า 30,000 บาท	69	19.30
รวม	357	100.00
6. จำนวนครั้งที่เยือนตำบลกุดหว้า		
ครั้งแรก	30	8.40
1-2 ครั้ง	174	48.70
3-4 ครั้ง	142	39.80
มากกว่า 4 ครั้ง	11	3.10
รวม	357	100.00
7. จุดประสงค์การมาตำบลกุดหว้า		
ท่องเที่ยว	95	26.60
เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน	171	47.90
เยี่ยมญาติ	31	8.70
เส้นทางผ่าน	60	16.80
รวม	357	100.00
8. ทานรู้จักตำบลกุดหว้าจากแหล่งสื่อใด		
เพื่อนแนะนำ	80	22.40
สื่อสังคมออนไลน์/เว็บไซต์	171	47.90
วิทยุ	37	10.40
ทีวี	27	7.60
หนังสือพิมพ์/วารสาร	42	11.80
รวม	357	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.30) อายุ 36 - 45 ปี (ร้อยละ 44.50) รองลงมาอายุ 25 - 35 ปี (ร้อยละ 28.60) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 43.10) รองลงมาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 30.00) อาชีพพนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน (ร้อยละ 24.90) รองลงมา พนักงานของรัฐ และข้าราชการ (ร้อยละ 19.60) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 60.20) รองลงมา มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท (ร้อยละ 19.30) จำนวนครั้งที่เยือนตำบลกุดหว้า 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 48.70) รองลงมา 3-4 ครั้ง (ร้อยละ 39.80) จุดประสงค์การมาตำบลกุดหว้าเพื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน (ร้อยละ 47.90) รองลงมา ท่องเที่ยว (ร้อยละ 26.60) รู้จักตำบลกุดหว้าจากแหล่งสื่อสังคมออนไลน์/เว็บไซต์ (ร้อยละ 47.90) รองลงมา เพื่อนแนะนำ (ร้อยละ 22.40)

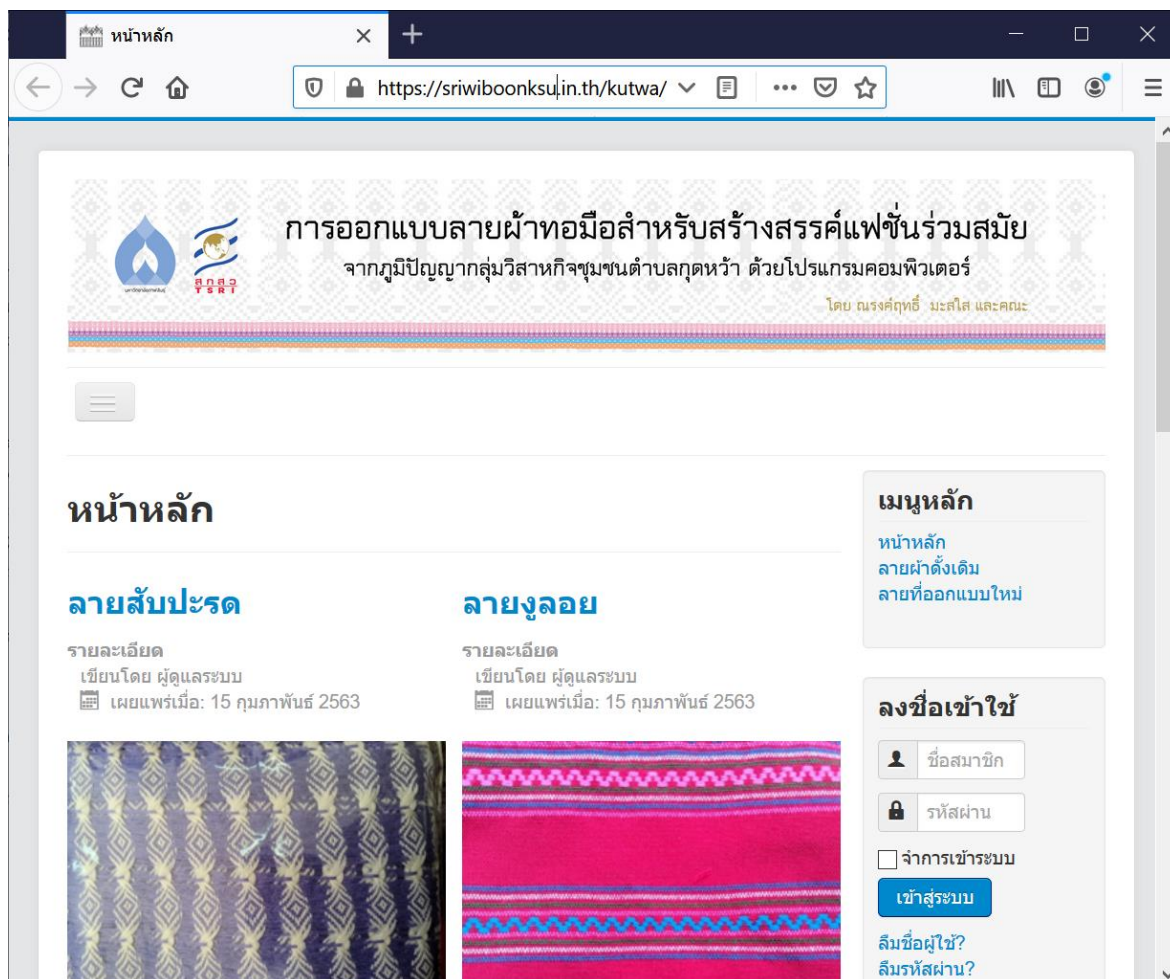
ตารางที่ 8 แสดงความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
เสื้อสุภาพสตรี			
1. การออกแบบความมีความทันสมัย	4.39	0.34	มาก
2. สีสีนมีความสวยงาม น่าสวมใส่	4.32	0.37	มาก
3. วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคา	4.38	0.31	มาก
4. เทคนิคการทอลวดลายมีความประณีต	4.45	0.34	มาก
5. ประโยชน์ใช้สอย	4.52	0.37	มากที่สุด
รวม	4.41	0.35	มาก
ผ้าพันคอ			
1. การออกแบบความมีความทันสมัย	4.45	0.36	มาก
2. สีสีนมีความสวยงาม น่าสวมใส่	4.47	0.33	มาก
3. วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคา	4.51	0.36	มากที่สุด
4. เทคนิคการทอลวดลายมีความประณีต	4.37	0.32	มาก
5. ประโยชน์ใช้สอย	4.48	0.31	มาก
รวม	4.46	0.34	มาก
เฉลี่ยรวม	4.43	0.34	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประโยชน์ใช้สอยของเสื้อสุภาพสตรี ($\bar{X} = 4.52$) วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคาของผ้าพันคอ ($\bar{X} = 4.51$) และประโยชน์ใช้สอยของผ้าพันคอ ($\bar{X} = 4.48$)

4.4 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า

การพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า เป็นระบบสารสนเทศที่เก็บรวบรวมข้อมูลลายผ้าต่างๆ ที่มีการทอในชุมชนตำบลกุดหว้า โดยนำเสนอสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์ ซึ่งคนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยอินเทอร์เน็ต ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า เป็นดังนี้

ภาพที่ 47 หน้าหลักของระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า

จากภาพที่ 47 หน้าหลักของเว็บไซต์ ระบบสารสนเทศภูมิปัญญาลายผ้าทอมือกุดหว้า มีเมนูในส่วนของลายผ้าดั้งเดิม และลายที่ออกแบบใหม่ ดังภาพที่ 48

ลายผ้าดั้งเดิม

การออกแบบลายผ้าทอมือสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย
จากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
โดย ณรงค์ฤทธิ์ มะส๊ะใส และคณะ

ลายผ้าดั้งเดิม

ลายตาม่อง

ลายสืบประด

รายละเอียด

เขียนโดย ผู้ดูแลระบบ
เผยแพร่เมื่อ: 15 กุมภาพันธ์ 2563

รายละเอียด

เขียนโดย ผู้ดูแลระบบ
เผยแพร่เมื่อ: 15 กุมภาพันธ์ 2563

เมนูหลัก

หน้าหลัก
ลายผ้าดั้งเดิม
ลายที่ออกแบบใหม่

ลงชื่อเข้าใช้

ชื่อสมาชิก

รหัสผ่าน

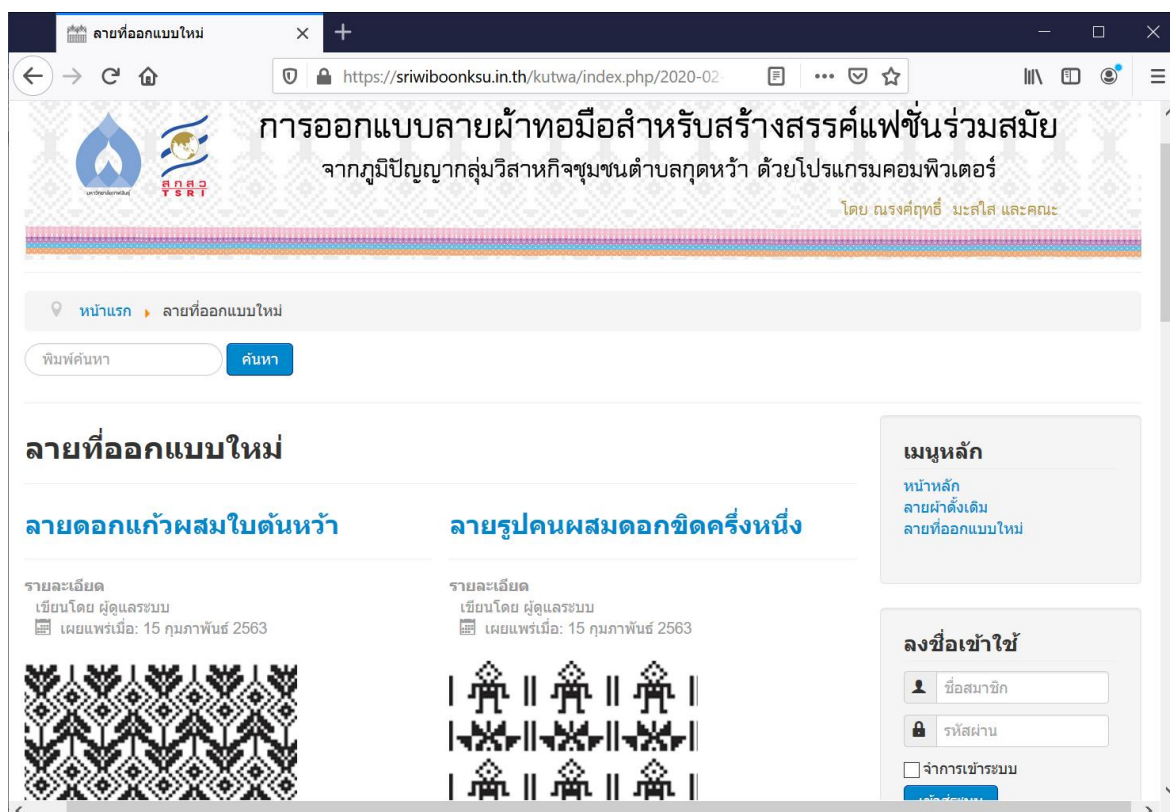
จาการเข้ารหัส

เข้าสู่ระบบ

ลืมชื่อผู้ใช้?
ลืมรหัสผ่าน?

ภาพที่ 48 เมนูลายผ้าดั้งเดิม

จากภาพที่ 48 ลายผ้าดั้งเดิม จะมีการแสดงผลลายผ้าที่ถูกเก็บรวบรวมข้อมูลในกระบวนการของการสำรวจและเก็บข้อมูลลายผ้าทอมือชุมชนตำบลกุดหว้า

ภาพที่ 49 เมนูลายที่ออกแบบใหม่

จากภาพที่ 49 เมนูลายที่ออกแบบใหม่ จะเป็นการรวบรวมลายผ้าที่มีการออกแบบจากการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งในเบื้องต้นของงานวิจัยนี้ได้ทำการออกแบบลายใหม่ทั้งหมดจำนวน 9 ลาย แต่ระบบสารสนเทศดังกล่าวนี้สามารถที่จะรองรับการเพิ่มข้อมูลลายใหม่ต่างๆ ได้ในอนาคต โดยผู้ดูแลระบบหรือสมาชิกระบบสารสนเทศนี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

- 5.1) วัตถุประสงค์การวิจัย
- 5.2) สรุปผลการวิจัย
- 5.4) ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. เพื่อประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วม
สมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

5.2 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาและสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรวบรวมจากภาคสนามโดยการการ
สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์จากการสนทนากลุ่ม (Focus
Group) และกล้องถ่ายภาพร่วมกัน ในบริบทชุมชน ประวัติความเป็นมาของลวดลาย การทอ กระบวนการ
ทอผ้าทอมือ ขนธรรมชาติใยไหมประเพณี และเอกลักษณ์ของชุมชน ที่สามารถสร้างพื้นผิวผ้า วัสดุที่ใช้การ
ออกแบบพื้นผิวผ้า ลวดลาย แนวความคิด และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและกระบวนการผลิตโดยวิเคราะห์
ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

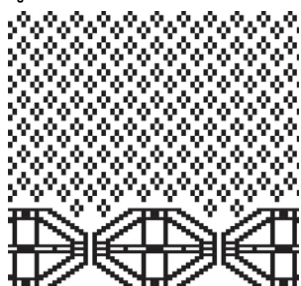
ส่วนที่ 2 จัดทำแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพลวดลายผ้าทอมือ
ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลวดลายผ้าทอมือที่ออกแบบโดยคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก
แบบสอบถามชุดที่ 1

ส่วนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญส่วนที่ 2 มาดำเนินการให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ตำบลกุดหว้าเลือกรูปแบบลาย โดยจัดทำและใช้แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ตำบลกุดหว้า สำหรับเลือกลายผ้าทอมือเพื่อนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2

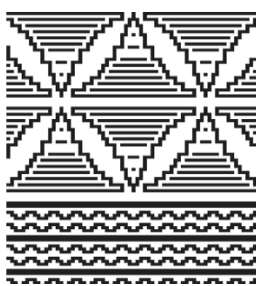
ส่วนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากจากส่วนที่ 3 มาวิเคราะห์สรุปนำรูปแบบผ้าทอมือที่สมาชิกคัดเลือกแล้ว จำนวน 1 รูปแบบ นำมาผลิตผ้าทอมือเป็นสินค้ารูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ (Prototype) ได้แก่ เสื้อสุภาพสตรี จำนวน 1 ตัว และ ผ้าพันคอ จำนวน 10 ผืน

ส่วนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือ

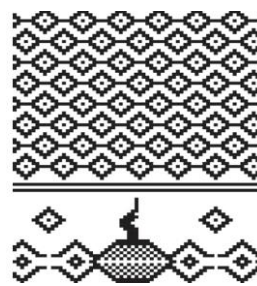
ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายผ้าที่เป็นของดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า ได้แก่ ลายดอกหวาย ลายสัปรด ลายตาม่อง ลายงูลอย ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า คือ บั้งไฟทะเล มาลัยไม้ไผ่ และจากการวิเคราะห์ลวดลายผ้าดั้งเดิม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า แล้วได้ข้อสรุปการออกแบบลายผ้าทอมือจำนวน 9 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1

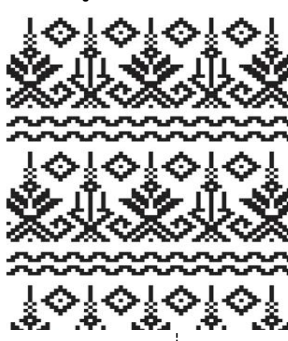
รูปแบบที่ 2

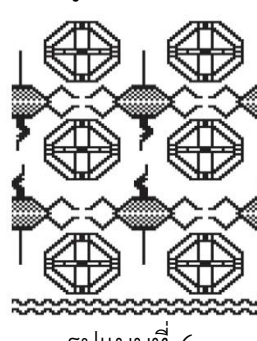
รูปแบบที่ 3

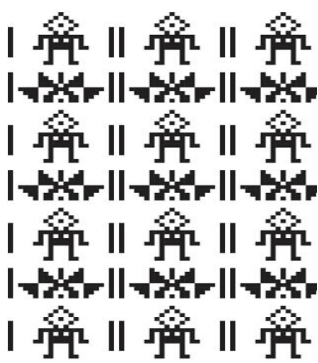
รูปแบบที่ 4

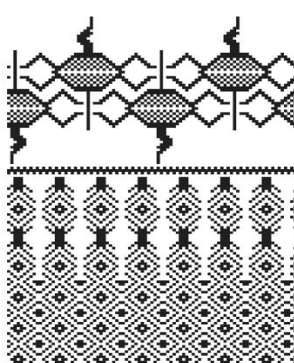
รูปแบบที่ 5

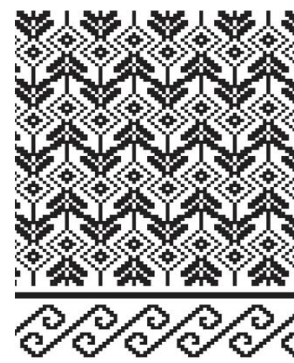
รูปแบบที่ 6

รูปแบบที่ 7

รูปแบบที่ 8

รูปแบบที่ 9

ผู้สออบผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) อายุระหว่าง 36 - 45 ปี และมากกว่า 45 ปี (ร้อยละ 40.00) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 60.00) ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท และต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 40.00) โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยกับคุณภาพของลายทอผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ($\bar{x} = 4.2$) ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 ($\bar{x} = 4.0$) และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 ($\bar{x} = 3.9$)

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้ามีความคิดเห็นด้วยกับการเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย โดยรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ($\bar{x} = 3.66$) ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 ($\bar{x} = 3.63$) และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 ($\bar{x} = 3.57$)

ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.30) อายุ 36 - 45 ปี (ร้อยละ 44.50) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 43.10) อาชีพพนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน (ร้อยละ 24.90) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 60.20) มาเยือนตำบลกุดหว้า 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 48.70) โดยจุดประสงค์การมาตำบลกุดหว้าเพื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน (ร้อยละ 47.90) และรู้จักตำบลกุดหว้าจากแหล่งสื่อสังคมออนไลน์/เว็บไซต์ (ร้อยละ 47.90) ซึ่งผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประโยชน์ใช้สอยของเสื้อสุภาพสตรี ($\bar{x} = 4.52$) วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคาของผ้าพันคอ ($\bar{x} = 4.51$) และประโยชน์ใช้สอยของผ้าพันคอ ($\bar{x} = 4.48$)

5.3 อภิปรายผล

5.3.1 ลวดลายผ้าที่เป็นของดั้งเดิมของชุมชนตำบลกุดหว้า ได้แก่ ลายดอกหวาย ลายสับปะรด ลายตาม่อง ลายงูลอย การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบลายผ้าทอมือ จำนวน 9 รูปแบบ ซึ่งเป็นการออกแบบลวดลายผ้าทอมือมีพื้นฐานมาจากขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลกุดหว้า คือ บั้งไฟทะเล มาลัยไม้ไผ่ ซึ่งสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้ามีความคิดเห็นด้วยกับการเลือกลายผ้าทอมือสำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย ได้แก่ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 ซึ่งการออกแบบลวดลายผ้าทอมือในงานวิจัยนี้สามารถนำไปผสมผสานกับวัสดุอื่น ๆ ที่อยู่ทั่วไปตามท้องตลาดมาใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการผลิตสินค้าแฟชั่น เพื่อรูปแบบใหม่ ๆ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะและวัตถุประสงค์ในการใช้สอยและความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน ซึ่งลวดลายการทอผ้าของชุมชนตำบลกุดหว้าที่เป็นลวดลาย

ดั้งเดิมก็ยังมี การแปรรูปเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย แต่ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นต้องเพิ่มความทันสมัยให้กับกลุ่มลูกค้าและการสวมใส่ต้องเข้ากับยุคสมัยปัจจุบันโดยส่วนใหญ่จะเป็นวัยผู้ใหญ่อยู่ระหว่าง 36-35 ปี และสามารถให้กับวัยที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี ซึ่งวัยที่ทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถสิทธิ์ จันทรนิเวศน์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาพัฒนาารูปแบบผ้าทอดอกจอกแบบดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษา โครงการผ้าทอในพระบรมราชินูปถัมภ์วัดน้ำเต้า อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบพื้นผิวและโครงสร้างผ้าทอดอกจอกที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่น มี 2 รูปแบบในจำนวน 5 รูปแบบ

5.3.2 ผลการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยกับคุณภาพของลายทอผ้าทอมือที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 และลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 ที่เป็นเช่นนี้อาจมีเหตุผลมาจากความชำนาญของการออกแบบลวดลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์อาจมีข้อจำกัดในส่วนของการรับรู้ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เพิ่งเรียนรู้การใช้โปรแกรมอาจทำให้ยังไม่ชำนาญเท่าที่ควร ต้องมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออกแบบบ่อย ๆ ให้เกิดความชำนาญจะทำให้กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดความชำนาญและมีความคิดสร้างสรรค์บวกกับจินตนาการของผู้ที่ออกแบบ และมีการคิดที่เป็นระเบียบแบบแผนจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบลวดลายผ้าทอมือที่ตรงตามจากวัฒนธรรม ประเพณีชุมชนได้ และการอบรมการใช้งานควรจัดอบรมความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ใช้ออกแบบให้ทันสมัยอยู่เสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของทัศนีย์ บัวระภา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้าง ความหมายของลวดลายผ้าและเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้าน จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของผู้ทอผ้าพื้นเมือง กับการสร้างความหมายในเชิง “สัญลักษณ์” กับการสร้าง “เอกลักษณ์” ของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมาก ของกลุ่มทอผ้าบ้านกุดรัง อาเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งทางจังหวัดได้ประกาศให้เป็นผ้าลายเอกลักษณ์ ผลการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์ของลวดลายผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดมหาสารคามในความหมายดั้งเดิมนั้นลวดลายผ้ามีความหมายเป็นสุนทรีย์ ความงาม และมีคุณค่าในกระบวนการสร้างสรรค์ที่เกิดจากการสังเกตบวกกับจินตนาการของช่างทอผ้า ลวดลายผ้าเกิดขึ้นจากระบบความคิดของมนุษย์ที่มีระเบียบแบบแผน และ สอดคล้องกับเผ่าภิญโญศักดิ์ ฉิพะเนาว์ และจักรภพ ไหมเสน (2555) ได้พัฒนาออกแบบลายทอผ้าด้วยโปรแกรมออกแบบลวดลายทอผ้าและฐานข้อมูลลายทอผ้าพื้นถิ่นภาคเหนือ สำหรับวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถออกแบบลวดลายผ้าและไปประยุกต์กับการทอผ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือร่วมสมัยจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอยของเสื้อสุภาพสตรี วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคาของผ้าพันคอ และประโยชน์ใช้สอยของผ้าพันคอ ซึ่งลวดลายผ้าทอมือที่ได้รับการเลือกและออกแบบได้จำนวน 9 รูปแบบนั้นก่อนที่จะนำไปผลิตเป็นสินค้าแฟชั่น

ให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันควรคำนึงประโยชน์ใช้สอย การกำหนดราคาต้องเหมาะสมโดยมีการคำนวณมาจากต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม การทอผ้าตามรูปแบบลวดลายที่ได้ควรมีการผสมผสานเส้นใยอื่น ๆ เพิ่มเข้าไปเพื่อให้เพิ่มคุณสมบัติ ความโดดเด่นให้เหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบที่ต่างออกไป และนอกจากจะสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นแล้ว ยังช่วยเพิ่มทางเลือกในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นจากผ้าทอมือให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของชุมพูนุช ลาคเกิด (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้บริโภคมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบกระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน โดยสามารถสร้างรายได้จากมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์กระเป่าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร อามิตร และ ธนพรรณ บุญยรัตกลิน (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการออกแบบลายพิมพ์ผ้าจากแรงบันดาลใจศิลปะไทยจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา : กรณีศึกษาวัดใหญ่สุวรรณาราม (จังหวัดเพชรบุรี) ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบลายพิมพ์ผ้าภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5.4 ข้อเสนอแนะ

การนำองค์ความรู้การออกแบบลายผ้าทอมือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนหรือเยาวชนในชุมชน ซึ่งสามารถนำไปถ่ายทอดผ่านกระบวนการในรูปแบบการอบรม หรือการบรรจุเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้องค์ความรู้ในการออกแบบลายผ้า วิธีการทอผ้า ถูกสืบสานให้ยังคงเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนกุดหว้าต่อไป

การขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในกระบวนการออกแบบและการพัฒนาลายผ้าทอมือ สามารถนำไปสู่กระบวนการของการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้สินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพและเป็นมาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคมั่นใจในตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ สร้างโอกาสในการขายสินค้าในชุมชนได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชุมพูนุช ลาคเกิด. (2555). การศึกษาและพัฒนากระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยยวน อำเภอเส้าให้
จังหวัดสระบุรี. ปริญญาโท. ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทักษิณา พิพิธกุล. (2559). การอนุรักษ์และการประยุกต์ภูมิปัญญาหัตถกรรมผ้าทอของคนองใน
จังหวัดลำพูน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 24(45), พฤษภาคม - สิงหาคม
2559, หน้า 139-156.
- _____. (2559). การอนุรักษ์และการพัฒนาลวดลายผ้ายกดอกของจังหวัดลำพูน. วารสารวิชาการ
กระแสนวัฒนธรรม 7(31)มกราคม – มิถุนายน, หน้า 56-67.
- ถนัด สิทธิเจริญ. (2558). หัตถกรรมผ้าทอ: คุณค่าที่มากกว่าการใช้สอย. สัมภาษณ์โดย ทักษิณา พิพิธกุล
ที่วัดต้นแก้วจังหวัดลำพูน.
- ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ. (2558). หัตถกรรมผ้าทอ: คุณค่าที่มากกว่าการใช้สอย. สัมภาษณ์โดย ทักษิณา
พิพิธกุล ที่ศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมยกดอกเพ็ญศิริ จังหวัดลำพูน.
- เพ็ญศรี ยศเวียง. (2558). หัตถกรรมผ้าทอ: คุณค่าที่มากกว่าการใช้สอย. สัมภาษณ์โดย ทักษิณา พิพิธกุล
ที่วัดต้นแก้วจังหวัดลำพูน.
- อรรถสิทธิ์ จันทรนิเวศน์. (2557). การศึกษาพัฒนารูปแบบผ้าทอดอกจอกแบบดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่
การพัฒนาสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษาโครงการผ้าทอในพระบรมราชานุสาวรีย์วัดน้ำเต้า อำเภอ
มหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท. ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ บัวระภา. (2544). การสร้างความหมายของลวดลายผ้าและเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้าน จังหวัด
มหาสารคาม. รายงานวิจัย, สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ สบายสุข. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
โดยกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเองประกอบแผนผังมโนทัศน์ เรื่อง เอกภพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์.
- นวลจันทร์ คำสุข. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ. (2558, 6 มีนาคม). **สัมภาษณ์โดย** ทักษิณา พิพิธกุล ที่ศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมยกดอกเพ็ญศิริ จังหวัดลำพูน.
- เผ่าภิญโญศักดิ์ ฉิพะเนาวิ และจักรภพ ใหม่เสน. (2555). **การออกแบบลายทอผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์**. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- พงษ์พิศ พงษ์อินทร์ธรรม. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องน้ำและอากาศ โดยการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- พัชรี พุทธิกานนท์. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มานิตย์ สิงห์ทองชัย. (2558). **ผลการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในรายวิชาการเงินธุรกิจ (3251101) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. รายงานการวิจัย นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุภาพร อามิตร และ ธนพรรณ บุญยรัตกลิน. (2560). **การออกแบบลายพิมพ์ผ้าจากแรงบันดาลใจศิลปะไทยจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา : กรณีศึกษาวัดใหญ่สุวรรณาราม (จังหวัดเพชรบุรี)**. สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์. 17(2). หน้า 128-148.
- อดิگانต์ สุทธิวงษ์ และ ศุภรัถ สุวรรณวัจน์. (2559). **การออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย**. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 7(2) กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 146-158.
- อรรณสิทธิ์ จันทร์นิเวศน์. (2557). **การศึกษาพัฒนารูปแบบผ้าทอดอกจอกแบบดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่น กรณีศึกษา โครงการผ้าทอในพระบรมราชานุสาวรีย์วัดน้ำเต้า อำเภอ महाराช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ (นวัตกรรมการออกแบบ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

**แบบสอบถามการประเมินคุณภาพลดสายผ้าทอมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
การวิจัยเรื่อง การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อลดสายผ้าทอมือของผู้เชี่ยวชาญ
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย กรุณาตอบข้อมูลให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น
4. หากท่านต้องการรับรายงานสรุปผลการวิจัย โปรดแนบชื่อและที่อยู่ของท่าน มาพร้อมกับเอกสารแบบสอบถามนี้ ( ) ต้องการ ( ) ไม่ต้องการ

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

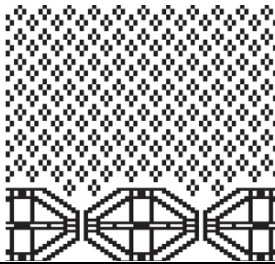
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) หน้าคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ
  - ( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 25 - 35 ปี
  - ( ) 36 - 45 ปี ( ) มากกว่า 45 ปี
3. สถานภาพ
  - ( ) โสด ( ) สมรส
  - ( ) หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา
  - ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี
  - ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก

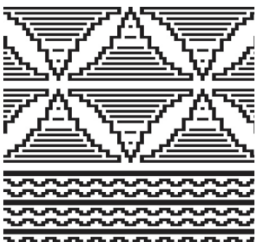
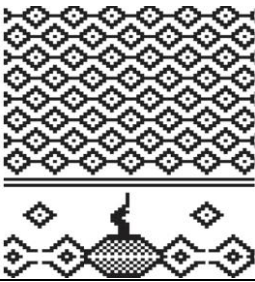
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 1 					
1.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ					
1.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
1.3 องค์ประกอบการลายทอสวยงาม					
1.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
1.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อสารวัฒนธรรมนิยมประเพณี และเอกลักษณ์ของชุมชน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ (ต่อ)

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

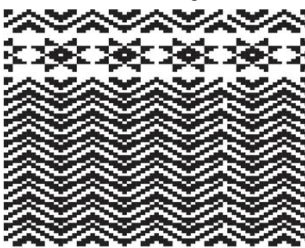
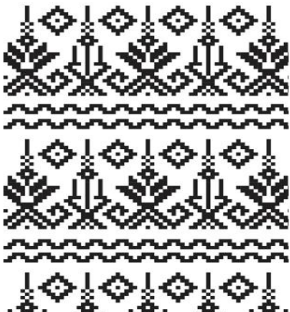
รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<p>ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 2</p> 					
2.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ					
2.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
2.3 องค์ประกอบการลายทอสวยงาม					
2.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
2.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อสารวัฒนธรรมนิยมประเพณี และเอกลักษณ์ของชุมชน					
<p>ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3</p> 					
3.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ					
3.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
3.3 องค์ประกอบการลายทอสวยงาม					

3.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่ จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
3.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ (ต่อ)

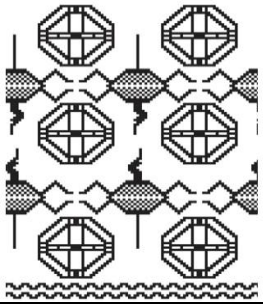
คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (✓) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 4 					
4.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบ แนวคิดการออกแบบ					
4.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์ เฉพาะตัว					
4.3 องค์ประกอบการลายทอ สวยงาม					
4.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่ จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
4.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 					

5.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบ แนวคิดการออกแบบ					
5.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์ เฉพาะตัว					
5.3 องค์ประกอบการลายทอ สวยงาม					
5.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่ จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
5.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ (ต่อ)

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (✓) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 6 					
6.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบ แนวคิดการออกแบบ					
6.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์ เฉพาะตัว					
6.3 องค์ประกอบการลายทอ สวยงาม					
6.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่ จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					

6.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					
<p>ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 7</p> 					
7.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบ แนวคิดการออกแบบ					
7.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์ เฉพาะตัว					
7.3 องค์ประกอบการลายทอ สวยงาม					
7.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่ จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
7.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพลายผ้าทอมือ (ต่อ)

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8					

					
8.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ					
8.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
8.3 องค์ประกอบการลายทอสวยงาม					
8.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					
8.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของชุมชน					
<p>ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9</p> 					
9.1 ลวดลายผ้าทอมือตรงตามกรอบแนวคิดการออกแบบ					
9.2 ลวดลายทอมือเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
9.3 องค์ประกอบการลายทอสวยงาม					
9.4 ลายทอเหมาะสมกับรูปแบบที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น					

9.5 ลายทอเหมาะสมกับการสื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของ ชุมชน					
--	--	--	--	--	--

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

วันที่ประเมิน.....

แบบสอบถามการเลือกรูปแบบลายผ้าทอมือสำหรับผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
(สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า)

การวิจัยเรื่อง การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบลวดลายผ้าทอมือ
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย กรุณาตอบข้อมูลให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น
4. หากท่านต้องการรับรายงานสรุปผลการวิจัย โปรดแนบชื่อและที่อยู่ของท่านมาพร้อมกับเอกสารแบบสอบถามนี้ ( ) ต้องการ ( ) ไม่ต้องการ

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) หน้าคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 25 ปี

( ) 25 - 35 ปี

( ) 36 - 45 ปี

( ) มากกว่า 45 ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

4. อาชีพ

( ) เกษตรกร

( ) ลูกจ้างชั่วคราว หรือ รับจ้างทั่วไป

( ) พนักงานของรัฐ

( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) พนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน

( ) ข้าราชการ

5. รายได้/เดือน

( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท

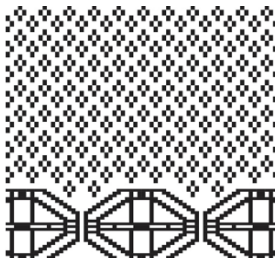
( ) 10,001-20,000 บาท

( ) 20,001-30,000 บาท

( ) มากกว่า 30,000 บาท

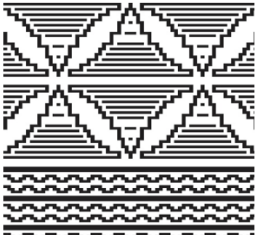
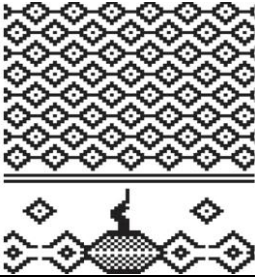
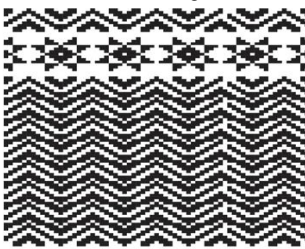
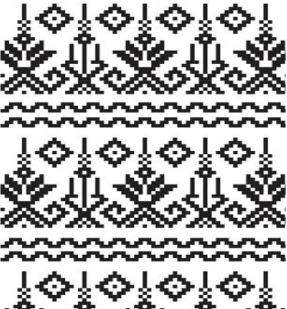
**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้าต่อการเลือกสายผ้าทอมือ
สำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ)**

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 1 					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้าต่อการเลือกลายผ้าทอมือ
สำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ)
(ต่อ)

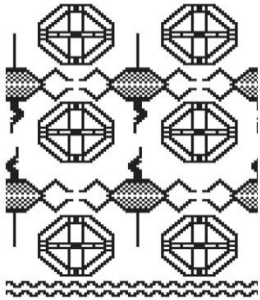

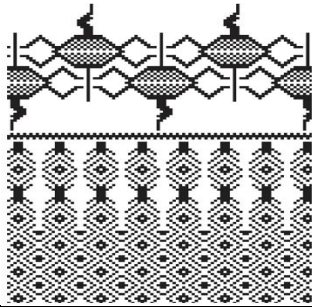
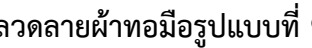
คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (✓) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

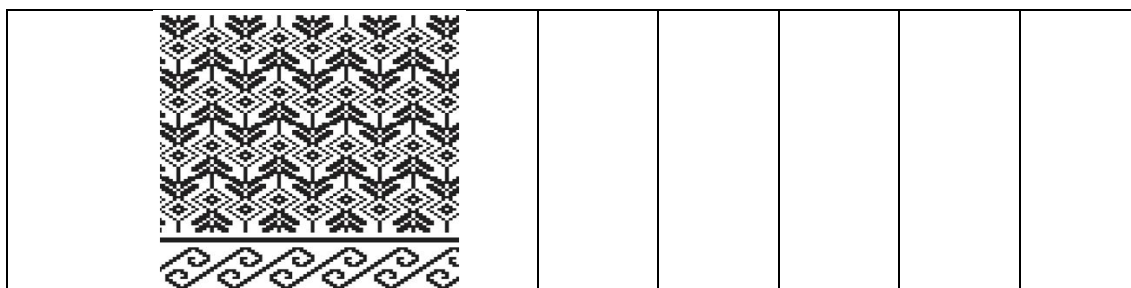
รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 2 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 3 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 4 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 5 					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุดหว้าต่อการเลือกลายผ้าทอมือ
สำหรับนำไปผลิตงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย (เสื้อสุภาพสตรี และผ้าพันคอ)
(ต่อ)

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (✓) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 6 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 7 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 8 					
ลวดลายผ้าทอมือรูปแบบที่ 9 					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

===ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม===

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยว ที่มีต่อรูปแบบ
แพชชั่นร่วมสมัยจากลายผ้าทอมือจากภูมิปัญญากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า

การวิจัยเรื่อง การออกแบบลายผ้าทอมือ สำหรับสร้างสรรค์แพชชั่นร่วมสมัยจากภูมิปัญญา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลกุดหว้า ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2. การตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์

ข้อมูล

ที่ใช้ในการวิจัย กรุณาตอบข้อมูลให้ครบถ้วนทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความ
เที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะ

เสนอ

ในภาพรวมเท่านั้น

4. หากท่านต้องการรับรายงานสรุปผลการวิจัย โปรดแนบชื่อและที่อยู่ของท่าน
มาพร้อมกับเอกสารแบบสอบถามนี้ ( ) ต้องการ ( ) ไม่ต้องการ

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) หน้าคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

1. เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 25 - 35 ปี
( ) 36 - 45 ปี ( ) มากกว่า 45 ปี

3. ระดับการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี
( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก

4. อาชีพ

- ( ) เกษตรกร ( ) ลูกจ้างชั่วคราว หรือ รับจ้างทั่วไป
( ) พนักงานของรัฐ ( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
( ) พนักงานเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน ( ) ข้าราชการ

5. รายได้เฉลี่ย

- ( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท ( ) 10,001-20,000 บาท
( ) 20,001-30,000 บาท ( ) มากกว่า 30,000 บาท

6. จำนวนครั้งที่เยือนตำบลกุดหว้า

- ( ) ครั้งแรก ( ) 1-2 ครั้ง
( ) 3-4 ครั้ง ( ) มากกว่า 4 ครั้ง

7. จุดประสงค์การมาตำบลกุดหว้า

- ( ) ท่องเที่ยว ( ) เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน
( ) เยี่ยมญาติ ( ) เส้นทางผ่าน

8. ท่านรู้จักตำบลกุดหว้าจากแหล่งสื่อใด

- ( ) เพื่อนแนะนำ ( ) สื่อสังคมออนไลน์/เว็บไซต์
( ) วิทยุ ( ) โทรทัศน์
( ) หนังสือพิมพ์/วารสาร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริโภค หรือลูกค้า นักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

คำชี้แจง: โปรดกาเครื่องหมาย (/) เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ในช่องคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เสื้อสุภาพสตรี					
1. การออกแบบความมีความทันสมัย					
2. สีสีนมีความสวยงาม น่าสวมใส่					
3. วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคา					
4. เทคนิคการทอลวดลายมีความปราณีต					
5. ประโยชน์ใช้สอย					
ผ้าพันคอ					
1. การออกแบบความมีความทันสมัย					
2. สีสีนมีความสวยงาม น่าสวมใส่					
3. วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคา					
4. เทคนิคการทอลวดลายมีความปราณีต					
5. ประโยชน์ใช้สอย					

==ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม==